

EU:s rådgivande organ

Förfaranden för utarbetande av yttranden finns på plats men utmaningar återstår när det gäller mätning av genomslag och hållande av tidsfrister

EUROPEISKA
REVISIONSRÄTTEN

Innehållsförteckning

Punkt

01–14 | **Huvudbudskap** 01

01–07 | Varför detta område är viktigt

08–14 | Vad vi konstaterade och rekommenderar

15–66 | **Våra iakttagelser mer i detalj** 02

15–37 | **Kommittéerna använder kvalitetsstyrningsprocesser vid utarbetandet av yttranden, men brister konstateras i förfarandena för urval av sakkunniga**

17–20 | Förfarandena omfattar hela cykeln för utarbetandet av yttranden

21–23 | Det finns särskilda regler för att möjliggöra snabba insatser i brådskande situationer

24–29 | Kommittéerna följer de fastställda riktlinjerna för utarbetande och granskningsprocesserna när de utfärdar yttranden

30–33 | Utarbetandet av yttranden innefattar systematiska samråd med ett brett spektrum av intressenter

34–37 | Brister konstateras i kommittéernas förfaranden för att välja ut sakkunniga

38–51 | **Yttrandena når inte alltid EU:s lagstiftare i tid och förseningarna övervakas inte systematiskt**

40–41 | Att avge yttranden inom institutionernas tidsfrister är en utmaning

42–47 | Obligatoriska remissyttranden avges ibland så sent att Europaparlamentet inte längre kan beakta dem på ett aktivt sätt

48–51 | Kommittéerna saknar en systematisk övervakning av de institutionella och politiska tidsfristerna

52–66 | **Kommittéerna rapporterar om sin informationsspridning/synlighet, men med begränsad information om yttrandenas påverkan**

54–59 | Kommittéerna har ett brett spektrum av verktyg för kommunikation och utåtriktad verksamhet, men de används inte på ett systematiskt sätt

60–66 | Kommittéerna mäter inte systematiskt i vilken utsträckning deras yttranden beaktats i den slutliga lagstiftningen

Bilagor

Bilaga I – Om revisionen

EU:s rådgivande organ – ursprung och syfte

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

Europeiska regionkommittén

Revisionens omfattning och inriktning

Bilaga II – EESK:s förfaranden för utarbetande och antagande av yttranden

Bilaga III – ReK:s förfaranden för utarbetande och antagande av yttranden

Bilaga IV – Tid som förflutit fram till antagandet vid plenarsessionen, urval av yttranden

Bilaga V – Tid som förflutit fram till antagandet vid plenarsessionen, urval av yttranden

Bilaga VI – Exempel på yttranden på eget initiativ som potentiellt har bidragit till lagändringar

Förkortningar

Termförklaringar

Svar från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

Svar från Europeiska regionkommittén

Tidslinje

Revisionsteamet

Huvudbudskap

Varför detta område är viktigt

- 01** Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) och Europeiska regionkommittén (ReK) är Europeiska unionens rådgivande organ, som inrättats genom fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). EESK:s uppgift är att främja deltagandedemokrati och består av företrädare för tre grupper från det organiserade civila samhället: arbetsgivare, arbetstagare och det civila samhället. ReK består av folkvalda företrädare för lokala och regionala myndigheter och fungerar som en formell röst för dessa organ i utformningen och genomförandet av EU:s politik. I denna rapport kallar vi dessa två organ ”kommittéerna”.
- 02** I EUF-fördraget föreskrivs när yttranden ska begäras av EU-institutionerna (obligatoriska remisser), när institutionerna har möjlighet att rådfråga de rådgivande organen (förberedande yttranden) och när kommittéerna kan avge yttranden på eget initiativ¹ (se [figur 4](#) i [bilaga I](#)). Obligatoriska remisser används för att göra kommittéerna delaktiga i EU:s lagstiftningsprocessen i samband med att kommissionen lägger fram lagstiftningsförslag för Europaparlamentet och rådet.

¹ Artiklarna 304 och 307 i [EUF-fördraget](#).

- 03** Enligt EUF-fördraget ska parlamentet och rådet samråda med kommittéerna under lagstiftningsprocessen, men dessa institutioner har bestämmanderätt när det gäller hur de ska hantera kommittéernas yttranden och rekommendationer. Lobbyister, icke-statliga organisationer och organiserade intressegrupper utanför den institutionella ramen för EUF-fördraget försöker också påverka beslutsfattarna².
- 04** I olika internationella standarder – från Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD), FN och Europarådet – betonas att rådgivande organ bör ha en institutionaliserad roll för att god förvaltning och deltagandedemokrati ska råda. Enligt OECD fungerar rådgivande organ som en bro mellan beslutsfattare och intressenter genom att kombinera expertis, representation och legitimitet. Dessa organ ”spelar en central roll [...] genom att bidra med information, fakta och bevis i de olika faserna av lagstiftningscykeln”³. Deras yttranden ger därför inte bara icke-bindande vägledning och specialiserad kunskap, utan bidrar också till demokratiskt deltagande och legitimitet, eftersom de gör det möjligt för samhällsmedlemmar på olika nivåer att få sina röster hörda i samband med lagstiftningsförfaranden.
- 05** Vår revision fokuserar på de arrangemang som finns för att kommittéerna ska kunna utarbeta relevanta yttranden av hög kvalitet, avge dem i tid för att bidra till lagstiftningsprocessen och systematiskt analysera deras effekter. Vi granskade de förfaranden som EESK och ReK använde för att utarbeta och avge yttranden mellan 2019 och 2024 (sammanlagt 1 372 yttranden). Vi granskade alla typer av kommittéyttranden och hela produktionsprocessen, från strategisk planering till mätning av effekterna av arbetet. Urvalet bestod av 60 yttranden av olika typ och inom olika politikområden (30 yttranden från varje kommitté utarbetade under mandatperioden 2019–2024). Vi granskade utarbetandet, kvalitetskontrollåtgärderna, leveranstiderna/tidsramarna och efterlevnaden av arbetsordningen. Se *bilaga I*, punkterna **12–14** för mer information om revisionsmetoden.
- 06** Vi bedömde de förfaranden som de båda rådgivande organen tillämpade för att främja
- utarbetandet av högkvalitativa och relevanta yttranden,
 - utfärdandet av yttranden inom fastställda tidsramar för att bidra till lagstiftningsprocessen,
 - analys av hur deras ståndpunkter och rekommendationer beaktas av institutionerna under lagstiftningsprocessen.

Granskningen omfattade inte själva innehållet i kommittéernas yttranden.

² Panke, D., Hönnige, C. och Gollub, J., *Consultative Committees in the European Union: No Vote – No Influence?* European Consortium for Political Research, 2015.

³ OECD (2017), *Policy Advisory Systems: Supporting Good Governance and Sound Public Decision Making*, OECD Public Governance Reviews, OECD Publishing, Paris, s. 15.

07 Vår revision gör det möjligt för oss att stödja båda kommittéerna genom att bedöma deras prestation vid en lämplig tidpunkt, med tanke på att de nyligen har påbörjat sina nya respektive mandatperioder. På senare år (2022 och 2024) har kommittéerna också förnyat sina samarbetsavtal med Europaparlamentet och kommissionen, vilket har stärkt deras institutionella partnerskap. Vi förväntar oss att våra iakttagelser ska bidra till att stärka kommittéernas förfaranden för att utarbeta yttranden. Detta kommer att vara relevant inte bara för kommittéerna själva, utan även för de lagstiftande institutioner som är mottagare till dessa yttranden och andra externa intressenter.

Vad vi konstaterade och rekommenderar

- 08** Sammantaget har båda kommittéerna kvalitetsledningsförfaranden som stöder utarbetandet av yttranden, men det förekommer brister när det gäller hur sakkunniga väljs ut. Kommittéerna avger ibland sina yttranden för sent, när de inte längre kan påverka EU:s beslutsfattande, vilket undergräver yttrandenas genomslagskraft. Även om kommittéerna övervakar informationsinsatserna är deras nuvarande system inte utformade för att systematiskt utvärdera utfallet eller graden av beaktande i den slutliga lagstiftningen, och befintliga indikatorer fokuserar främst på synlighet och volym snarare än på påverkan.
- 09** När det gäller planeringen fastställer ReK fleråriga prioriteringar som är anpassade till EU:s lagstiftningscykel. EESK genomför planeringen på tematisk nivå men saknar kommittéövergripande strategisk planering på lång sikt. Kommittéerna har tydliga regler och riktlinjer som omfattar hela produktionscykeln för alla typer av yttranden, utformade för att säkerställa en jämn kvalitet och standardisering. Detta omfattar regler för format, längd, utformning och granskning av yttranden innan de antas slutligt. Kommittéerna har även tagit fram förfaranden och särskilda arrangemang för brådskande ärenden. Administratörerna stöder föredragandena genom att tillhandahålla relevant information och kontrollera texternas tydlighet och konsekvens under hela yttrandets utarbetandeprocess. För att undvika duplicering av resurser delar EESK och ReK ett antal administrativa tjänster och stödtjänster på områdena översättning, logistik och it-stöd. Se punkterna [17–29](#).
- 10** Kommittéerna använder sig i stor utsträckning av sakkunniga för att hjälpa dem att utarbeta yttranden, men i båda fallen saknas det transparenta urvalskriterier. ReK har inte heller fastställt förfaranden för val av sakkunniga eller för att föra register på kommitténivå över sakkunniga som deltagit tidigare. Detta leder till en risk för partiskhet samtidigt som det begränsar insynen och utgör en anseenderisk för kommittéerna. Se punkterna [30–36](#).

Rekommendation 1

Öka insynen i förfarandena för val av sakkunniga

När det gäller urval av sakkunniga

- a) bör varje kommitté fastställa och offentliggöra kriterier,
- b) bör ReK fastställa förfaranden och föra ett centralt register över sakkunniga där deras tidigare arbete för kommittén och deras kompetensområden registreras.

Måldatum för genomförande: december 2026

- 11** EESK avgav sina yttranden inom de tidsfrister som fastställts av Europaparlamentet, rådet och kommissionen i cirka 71 % av fallen, medan motsvarande andel för ReK var 33 %. Kommittéerna informerade oss dock om att de prioriterar de politiska tidsfristerna och strävar efter att avge sina yttranden innan den relevanta omröstningen äger rum i det berörda utskottet i Europaparlamentet. EESK uppnådde detta mål i 84 % av fallen och ReK i 74 % av fallen. Se punkterna [40–47](#).
- 12** Ingen av kommittéerna har nyckelprestationsindikatorer eller automatiserade system för att på ett konsekvent och systematiskt sätt övervaka efterlevnaden av institutionella och politiska tidsfrister. Bristen på automatisk prestationsspårning och varningar försvårar tidig identifiering av flaskhalsar och efterföljande prestationsrapportering. Se punkterna [48–51](#).

Rekommendation 2

Förbättra övervakningen av huruvida yttranden avges inom fastställda tidsramar

Varje kommitté bör

- a) införa nyckelprestationsindikatorer avseende efterlevnad av tidsfrister (t.ex. procentandel av yttranden som antagits inom institutionella och politiska tidsfrister),
- b) integrera automatisk följning av tidsfrister samt varningar i sina arbetsflödesverktyg,
- c) analysera om det behövs organisatoriska anpassningar för att påskynda antagandet av yttranden.

Måldatum för genomförande: december 2027

- 13** Kommittéerna har uppdaterat sina kommunikationsstrategier, som omfattar användning av ett flertal verktyg (sociala medier, webbplatser, pressmeddelanden), breda nätverk av intressenter och en rad riktade informationsaktiviteter. De har också stärkt sitt interinstitutionella samarbete med Europaparlamentet och kommissionen och skapat nätverk för att stärka intressenternas engagemang. Se punkterna [54–59](#).
- 14** Trots att båda kommittéerna erkänner mätning av genomslag som en strategisk prioritering har de ännu inte genomfört detta i praktiken. Kommittéerna mäter output (antal yttranden, omnämnanen i medierna och så vidare), men inte yttrandenas utfall eller inverkan på lagstiftningen. ReK införde årliga konsekvensrapporter 2015, men dessa har fortfarande en beskrivande karaktär och fokuserar på output. EESK övervakar yttrandenas genomslag tematiskt på sektions- och gruppnivå, men saknar ett kommittéövergripande, standardiserat rapporteringssystem. Kommittéerna har reviderat formatet på sina yttranden för att underlätta konsekvensbedömningar, men ingen av dem följer konsekvent upp i hur hög grad deras rekommendationer återspeglas i EU-lagstiftningen. Se punkterna [60–66](#).

Rekommendation 3

Institutionalisera prestationsmätningen

Kommittéerna bör

- a) utveckla och konsekvent tillämpa förfaranden för kvalitativa och utfallsbaserade indikatorer (t.ex. antal yttranden som återspeglas i lagstiftningen, anammande från institutionernas sida) som gör det möjligt att bättre bedöma genomslaget,
- b) varje år rapportera prestation med hjälp av både kvantitativa och kvalitativa indikatorer.

Måldatum för genomförande: december 2027

Våra iakttagelser mer i detalj

Kommittéerna använder kvalitetsstyrningsprocesser vid utarbetandet av yttranden, men brister konstateras i förfarandena för urval av sakkunniga

- 15** OECD anser att politiska rådgivande organ måste ha tydliga roller och ansvarsområden för att kunna utarbeta yttranden av hög kvalitet⁴. De rådgivande organen bör anpassa arbetsprogrammen efter lagstiftningscyklerna och de institutionella prioriteringarna. OECD betonar också att utarbetandet bör ske på ett öppet sätt och att sakkunniga bör delta i kvalitetssäkringen⁵.
- 16** För att hantera utarbetandet av olika typer av yttranden förväntar vi oss att kommittéerna utarbetar följande:
- Tydliga regler, arbetsmetoder, förfaranden, ansvarsområden för beslutsfattande och dokumenterade arbetsflöden som omfattar hela processen från planering till slutligt antagande och som också återspeglar såväl EU:s kortsiktiga (årliga) som långsiktiga lagstiftningsförfaranden.
 - Lämpliga skyndsamma åtgärder och beredskapsåtgärder för att säkerställa snabba svar på nya eller oförutsedda uppgifter.

⁴ Ibidem, s. 72 och 84.

⁵ Ibidem, s. 12, 45 och 79.

- Riktlinjer, minimistandarder och granskningsprocesser för att kontrollera att yttranden är korrekta och konsekventa (inbegripet typ, längd och format) i syfte att förbättra kvaliteten.
- Förfaranden för att ta hänsyn till synpunkter från de olika intressenter som kommittéerna företräder.
- Transparenta kriterier och förfaranden för val av sakkunniga.

Förfarandena omfattar hela cykeln för utarbetandet av yttranden

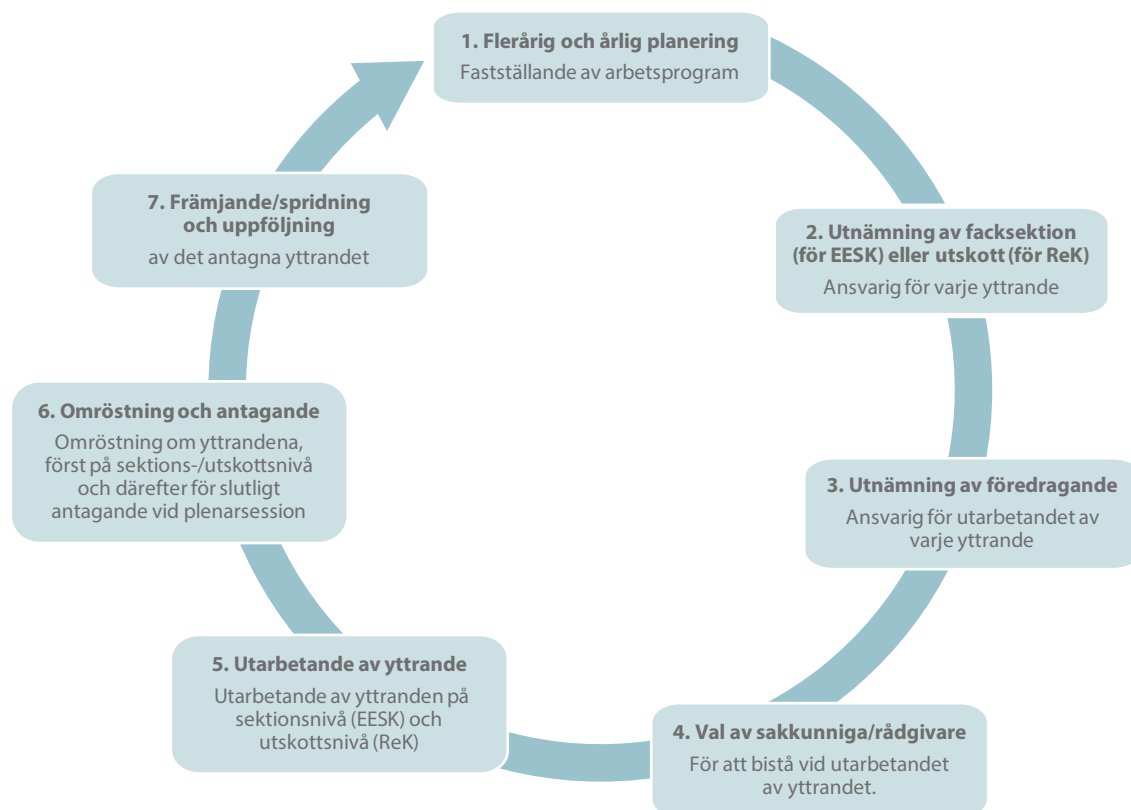
17 Kommittéerna har upprättat arbetsflöden som omfattar hela processen med att avge yttranden. Processerna beskrivs i arbetsordningen, som uppdateras regelbundet⁶, och beskrivs närmare i genomförandebestämmelserna. **Figur 1** visar de olika stegen och reglerna för varje steg. Interaktionen med Europaparlamentet⁷ och kommissionen⁸ fastställs genom samarbetsavtal. På senare år (2022 och 2024) har även dessa uppdaterats.

⁶ EESK:s arbetsordning för 2022, ReK:s arbetsordning för 2024.

⁷ EESK:s samarbetsavtal med Europaparlamentet för 2024 och ReK:s samarbetsavtal med Europaparlamentet för 2024.

⁸ EESK:s protokoll från 2022 med Europeiska kommissionen och ReK:s protokoll från 2024 med Europeiska kommissionen.

Figur 1 | Cykel för utarbetande av yttranden

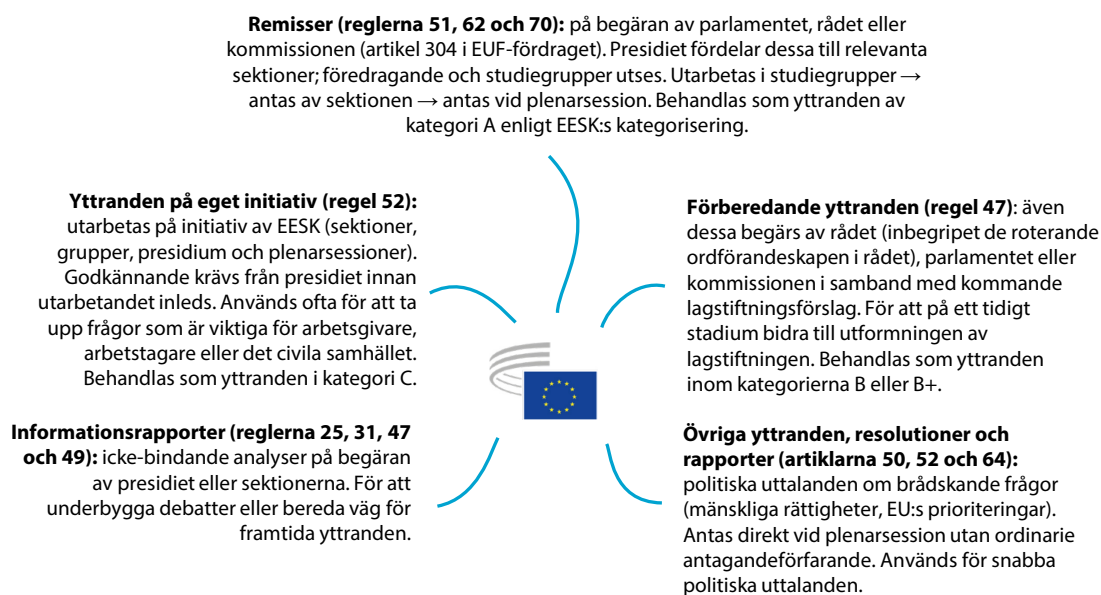

Källa: EESK och ReK:s arbetsordning.

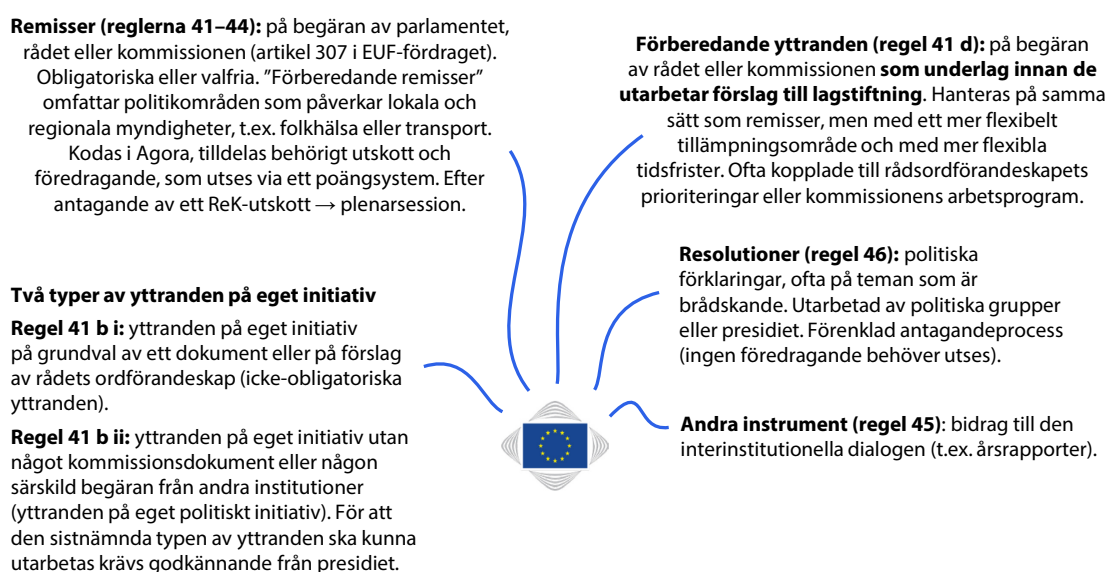
- 18** ReK:s fleråriga politiska prioriteringar är anpassade till EU:s institutionella prioriteringar och lagstiftningscykel. EESK:s långsiktiga planering baseras på en rad tematiska årliga instrument som utvecklats på tematisk sektionsnivå. Avsaknaden av långsiktiga prioriteringar för EESK som helhet försvårar en mer strategisk och sektorsövergripande planering av kommitténs arbete. Vi anser att detta är särskilt viktigt för yttranden på eget initiativ, vars relevans är beroende av att de anpassas till framåtblickande institutionella prioriteringar. Under 2024–2025 inledde EESK dock en process för att övergå till en mer integrerad strategisk planeringsmetod.
- 19** I varje kommittés arbetsordning fastställs särskilda arbetsflödesregler för varje typ av yttrande: remisser, förberedande yttranden, yttranden på eget initiativ och resolutioner (*figur 2*). I arbetsordningen anges utgångspunkten för varje yttrande, de förfaranden som krävs för utarbetande och antagande samt hur resultatet ska överlämnas till EU-institutionerna.

Figur 2 | Förfaranden för olika typer av yttranden

EESK:s outputkategorier och arbetsordning

ReK:s outputkategorier och arbetsordning

Källa: Revisionsrätten, baserat på EESK:s och ReK:s arbetsordningar.

20 Förfarandena för att utarbeta och anta remisser och yttranden på eget initiativ, samt arbetsflödena för varje steg, presenteras i *bilaga II* (EESK) och *bilaga III* (ReK). För vårt urval, bestående av 60 yttranden, konstaterade vi att båda kommittéerna följde sin arbetsordning.

Det finns särskilda regler för att möjliggöra snabba insatser i brådskande situationer

- 21** Kommittéerna har utvecklat snabba beslutsprocesser och arrangemang för driftskontinuitet i händelse av kriser och driftstörningar. EESK:s arbetsordning gör det möjligt att vid behov tillämpa ”brådskande förfaranden” för att hålla snäva tidsfrister. I stället för att använda en studiegrupp och en sektion kan EESK utse en huvudföredragande som kan utarbeta ett yttrande och lägga fram det för antagande direkt vid plenarsessionen. Även om detta påskyndar processen genom att kringgå flera cykler i samband med utarbetandet och granskningen, begränsar det också omfattningen av vad EESK kallar ”dynamisk kompromiss”, det vill säga kommitténs metod för att uppnå samförstånd mellan dess tre konstituerande grupper (punkt **05** i *bilaga I*). Dessutom kan EESK förkorta tidsfristerna för översättningar.
- 22** På samma sätt kan en huvudföredragande vid ReK lämna ett brådskande utkast till yttrande för antagande direkt vid plenarsessionen. ReK kan också lägga fram brådskande resolutioner i stället för formella yttranden, och sedan 2024 medger kommitténs arbetsordning även brådskande yttranden⁹. Denna mekanism gör det möjligt för ReK att snabbt svara på brådskande förfrågningar från parlamentet, rådet eller kommissionen. Enligt EU-fördragen har resolutioner dock ingen rättslig ställning i rådet.
- 23** Enligt EESK:s årsrapporter utarbetade kommittén 1 015 yttranden under 2019–2024, varav 86 yttranden var föremål för påskyndade antagandeförfaranden¹⁰. Enligt ReK:s årsrapporter för 2019–2024 antogs totalt 357 yttranden, varav 40 resolutioner och 15 andra¹¹ påskyndade yttranden.

⁹ ReK:s arbetsordning för 2024, reglerna 44 och 46.

¹⁰ EESK:s arbetsordning för 2022, reglerna 70, 79 och 89–91.

¹¹ ReK:s arbetsordning för 2024, regel 43.

Kommittéerna följer de fastställda riktlinjerna för utarbetande och granskningsprocesserna när de utfärdar yttranden

- 24** Kommittéerna har infört regler och riktlinjer för utformningen av sina yttranden, inklusive krav på format, längd och tydlighet. Den gemensamma interna översättningsavdelningen tillhandahåller hjälpmedel för utformning av texter, mallar och vägledning i syfte att leverera yttranden som är skrivna på ett tydligt och koncist sätt och med enhetlig terminologi.
- 25** När en föredragande utses för ett nytt yttrande vid EESK utarbetar sektionsskriveriet ett informationspaket med relevant information för föredraganden, den sakkunnige, facksektionens ordförande och studiegruppens medlemmar¹². Paketet innehåller bakgrundsdokument och referensmaterial, tidigare yttranden från EESK inom det specifika området samt praktiska riktlinjer. Vi kunde konstatera att ett informationspaket hade utarbetats för samtliga 30 fall som ingick i vårt urval, med undantag av två fall där det inte behövdes några informationspaket på grund av yttrandets tekniska karaktär.
- 26** När en föredragande utnämns för ett nytt yttrande får han eller hon på samma sätt en politisk analys från den politiska handläggaren vid ReK:s sekretariat som ansvarar för yttrandet. Analysen innehåller en beskrivning av sakfrågan, tidigare initiativ från Europeiska kommissionen på området, den senaste utvecklingen, standarder och mallar samt information om tidigare relaterade yttranden från ReK. Bland de 30 yttranden som ingick i vårt urval konstaterade vi att denna analys hade genomförts i 23 av fallen. ReK upplyste oss om att de sju övriga fallen (brådskande resolutioner eller yttranden med en huvudföredragande) hade utarbetats enligt ett påskyndat förfarande¹³, där det på grund av tidsbrist inte hade utarbetats någon detaljerad politisk analys.
- 27** Inom EESK kontrolleras innehållet i yttrandena genom arbetsflödesarrangemangen, arbetsmetoden med ”dynamisk kompromiss” och förfarandet för antagande av yttranden. Varje utkast genomgår flera omgångar av intern granskning och debatt på flera nivåer (i arbetsgrupper, sektioner och slutligen i plenum) innan det antas slutgiltigt. Avsikten med detta är att avge yttranden som återspeglar det organiserade civila samhällets intressen och synpunkter som helhet. EESK:s personal stöder föredragandena genom att kontrollera texternas tydlighet och konsekvens under hela processen för utarbetandet av yttrandet.

¹² EESK (2020), [Konsoliderad vägledning för utarbetandet av yttranden](#), avsnitt 6, punkt 6.8.

¹³ ReK:s arbetsordning för 2024, regel 44.

- 28** Utarbetandet av yttranden vid ReK återspeglar de lokala och regionala myndigheternas olika intressen och prioriteringar. Det slutliga innehållet i varje yttrande fastställs genom överläggningar och omröstningar om ändringsförslag som läggs fram av ReK:s ledamöter under de tematiska sammanträdena och plenarsessionerna (punkt **08** i **bilaga I**). Ytterligare stöd vid utarbetandet av yttranden ges av ReK:s kommissionssekretariat och den handläggare som ansvarar för ärendet i den politiska gruppens sekretariat.
- 29** Utkasten granskas också språkligt och med avseende på teknisk korrekthet i respektive kommitté av tematiska sekretariat och översättningsenheterna inom det gemensamma översättningsdirektoratet för EESK och ReK. Innan yttrandena läggs fram vid plenarsession kontrollerar kommittéernas administrativa enheter att standarderna följs och att texterna är tydliga.

Utarbetandet av yttranden innefattar systematiska samråd med ett brett spektrum av intressenter

- 30** Kommittéerna har utvecklat förfaranden som gör det möjligt för föredragandena att beakta intressenternas synpunkter och därmed förbättra yttrandenas kvalitet. De har också olika sätt att samarbeta med sina viktigaste intressenter, beroende på typ av yttrande, ämne och tidsfrister. Inom EESK stöder sektionsssekretariaten föredragandena i deras arbete med att säkerställa att samråden med intressenterna är representativa för arbetsgivare, arbetstagare och det civila samhället.
- 31** Omfattningen av samråden beror på yttrandets karaktär och beslutas av föredraganden, vilket ger en viss flexibilitet. Ibland begränsar även tidsfristerna samrådsförfarandets längd. Därav följer att vissa yttranden i vårt urval (bland annat en territoriell konsekvensbedömning, en studie av regionala aspekter eller offentliga utfrågningar) innehöll mycket olikartade och skiftande synpunkter från intressenterna, medan andra främst utarbetades efter samråd som var begränsade till ett lokalt eller regionalt sammanhang eller till Brysselbaserade intressenter i ReK:s fall. Dessa samråd registreras i kommittéernas arbetsflödesverktyg, men detta görs inte alltid på ett systematiskt sätt.

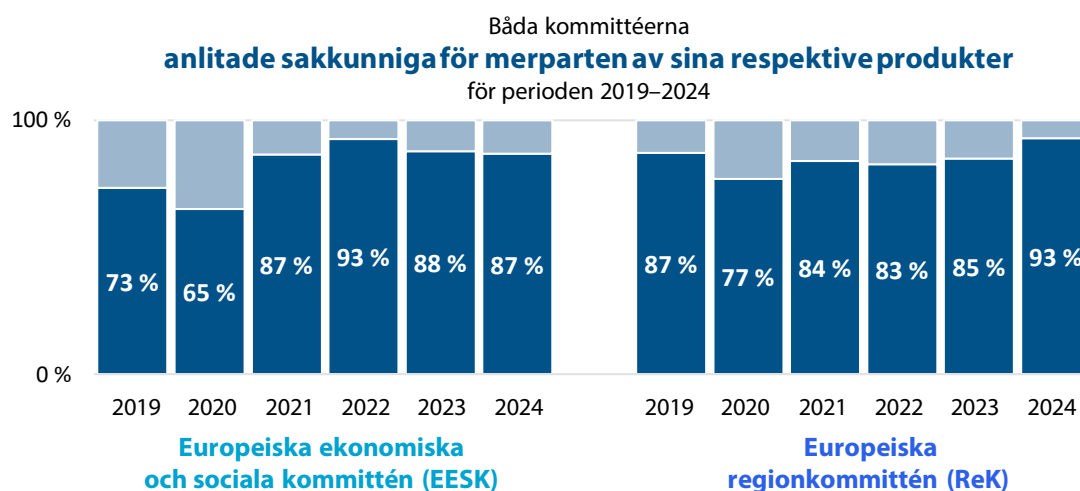
- 32** EESK:s uppdrag är att företräda arbetsgivare, arbetstagare och det organiserade civila samhället. Därför tas utkasterna fram i studiegrupper som består av medlemmar från dessa tre grupper (en tredjedel av medlemmarna från respektive grupp). Detta gör det möjligt att ta hänsyn till synpunkterna från varje grupp i yttrandena. För att samla in synpunkter från en bredare bas anordnar EESK samråd med externa organisationer från det civila samhället, icke-statliga organisationer och akademiker. År 2004 inrättade EESK en struktur för dialog med det civila samhällets organisationer ([gruppen för kontakter med organisationer och nätverk i det europeiska civila samhället](#)) och [ett nätverk av nationella ekonomiska och sociala råd i EU](#). EESK samråder också med ungdomar från det organiserade civila samhället ([ungdomstest](#)) och involverar företrädare från kandidatländerna ([kandidatlandsledamotsinitiativet](#)).
- 33** ReK har i uppdrag att företräda de lokala och regionala myndigheternas intressen. Föredragandena kan anordna samråd med intressenterna när de utarbetar sina yttranden. Dessa hålls vanligtvis i ReK:s lokaler och kan involvera regionala sammanslutningar, sakkunniga från den akademiska världen eller företrädare för det civila samhället. ReK engagerar också intressenter indirekt genom samarbete med sammanslutningar av regioner och städer på EU-nivå (t.ex. [Eurocities](#), [Europeiska kommuners och regioners råd](#), [Europeiska regionförsamlingen](#)). ReK använder flera mekanismer och nätverk för att utarbeta sina yttranden, däribland [ett nätverk av regionala nav](#) och verktygsådan för bättre lagstiftning och aktiv subsidiaritet, strategin för territoriell konsekvensbedömning och expertgruppen i subsidiaritetsfrågor.

Brister konstateras i kommittéernas förfaranden för att välja ut sakkunniga

- 34** Underlaget som ligger till grund för yttrandena kommer främst från kommittéernas ledamöter, särskilt de föredragande, och i EESK:s fall även från studiegrupperna. Ledamöterna i respektive kommitté kan anlita sakkunniga ("rådgivare" med EESK:s terminologi) som stöd vid utarbetandet av yttrandena. Under perioden 2019–2024 användes sakkunniga i 84 % av yttrandena och i vissa fall rådfrågades flera sakkunniga inom ramen för ett och samma yttrande. De sakkunnigas roll är att tillhandahålla specialiserad kunskap och insikter för att komplettera den föredragandes egna perspektiv och bistå vid utarbetandet av yttrandet. De kan också bli ombudade att bistå föredraganden när ett yttrande diskuteras i plenarsessioner samt vid möten med företrädare för EU-institutionerna, intressenter och andra berörda parter. De sakkunniga får ingen ersättning för sitt arbete, men har rätt till ersättning för resekostnader och till schablonersättning för resor och möten.

35 Under revisionsperioden (2019–2024) använde kommittéerna sakkunniga vid merparten av sina yttranden (*figur 3*). Bland de 30 yttranden från EESK som ingick i vårt urval anlätades sakkunniga i 28 av fallen. I elva fall utsågs mer än en sakkunnig inom ramen för ett och samma yttrande (t.ex. en sakkunnig för föredraganden och en annan för en grupp). Bland de 30 yttranden som utgjorde vårt urval för ReK deltog sakkunniga i 23 fall. För de återstående sju ärenden där brådskande förfaranden tillämpades (punkt **26**) fanns det inte tillräckligt med tid för att involvera sakkunniga.

Figur 3 | Sakkunnigas deltagande i kommittéerna

Källa: Revisionsrätten, på grundval av uppgifter från EESK och ReK.

- 36** Vid ReK finns det inget etablerat förfarande för att välja ut sakkunniga och det är föredraganden som beslutar vilken sakkunnig som ska anlitas. Detta ger upphov till potentiella farhågor om transparensen och kvaliteten på de utvalda sakkunniga och skulle kunna innebära en anseenderisk eftersom det är svårare att visa att de sakkunniga väljs objektivt och utan intressekonflikter. Vidare har inte ReK något sakkunnigregister, vilket innebär att den erfarenhet som förvärvats genom ett yttrande inte kan behållas eller återanvändas.
- 37** EESK har ett register över rådgivare som deltagit tidigare, och alla potentiella rådgivare måste lämna in ett cv som visar att de har relevant sakkunskap inom det område som yttrandet avser. Föredraganden kan föreslå en kandidat till sektionens ordförande, som i sin tur ansvarar för att granska cv:t och formellt utse rådgivaren. Det finns dock inga tydliga kriterier för valet av sakkunniga inom kommittén.

Yttrandena når inte alltid EU:s lagstiftare i tid och förseningarna övervakas inte systematiskt

38 Tidsaspekten är avgörande när det gäller det inflytande som ett yttrande kan ha på det politiska beslutsfattandet. Enligt OECD kan ”rekommendationer som offentliggörs strax före politiska debatter i parlamentet påverka dessa diskussioner, medan effekten av rekommendationer som utfärdas dagen efter debatten eller ännu senare är betydligt svagare”¹⁴. I EU-fördragen föreskrivs att kommittéerna formellt ska delta i EU:s lagstiftningsprocess. För att kommittéernas yttranden ska få genomslag måste därför viktiga institutionella politiska tidsfrister respekteras, såsom tidsfrister i Europaparlamentet för ingivande av ändringsförslag, omröstningar i parlamentets utskott och, som sista tidsfrist, omröstningarna vid parlamentets plenarsammanträden.

39 Vi förväntar oss att kommittéerna

- avger sina yttranden i tid, det vill säga inom institutionernas fastställda tidsfrister och vid en tidpunkt då de fortfarande kan påverka lagstiftarna, och
- inför mekanismer för att systematiskt övervaka att deras yttranden avges i tid, undersöker vilka de viktigaste orsakerna till förseningarna är och föreslår korrigerande åtgärder.

Att avge yttranden inom institutionernas tidsfrister är en utmaning

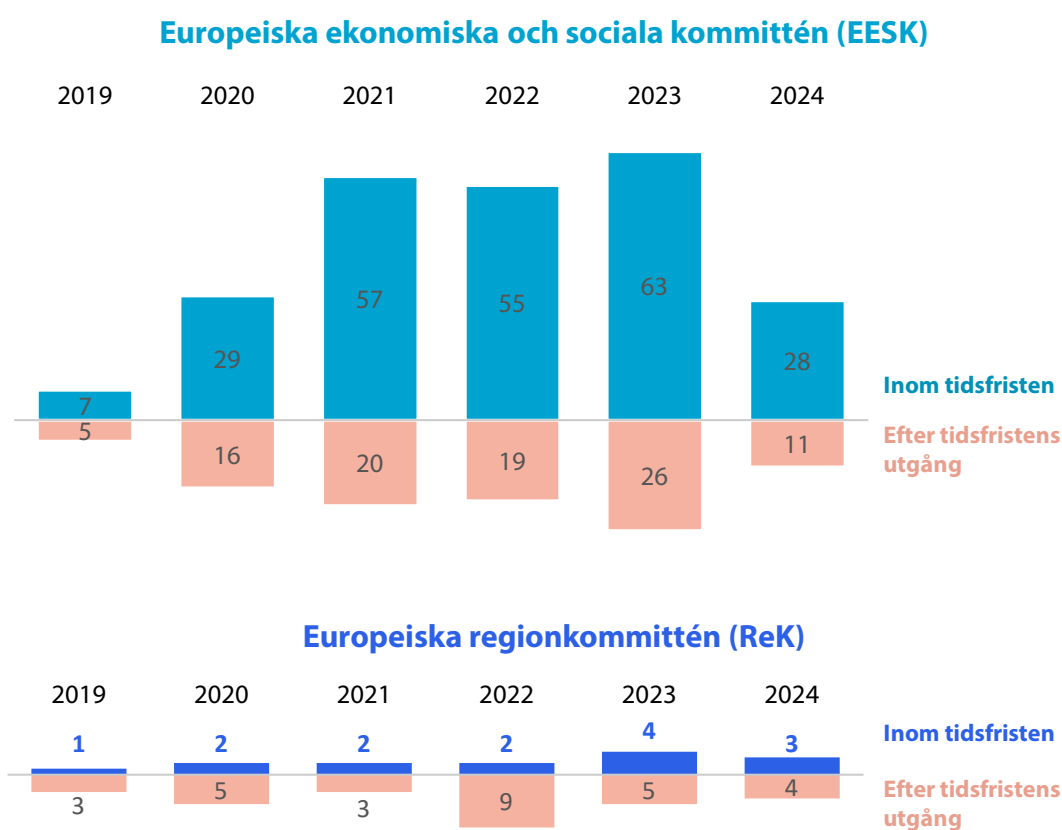
40 Sedan 2009 har Europaparlamentet, med undantag för vissa brådskande fall, konsekvent fastställt en tidsfrist på tre månader för att få svar från kommittéerna¹⁵. Denna praxis erkänns i samarbetsavtalet mellan Europaparlamentet och EESK från maj 2024. För ReK finns det ingen rättslig bestämmelse som kräver en systematisk tidsfrist på tre månader, men i praktiken används denna tidsfrist även för merparten (77 %) av parlamentets remisser till ReK. Rådet fastställer ibland en exakt tidsfrist, men begär oftast att yttrandet ska avges så snart som möjligt. Flexibilitet är möjlig: parlamentet kan korta ner tidsfristerna i brådskande fall, och kommittéerna kan tillämpa påskyndade förfaranden för att säkerställa att yttrandena avges i tid, se punkt [23](#).

¹⁴ OECD (2017), *Policy Advisory Systems*, s. 58.

¹⁵ Artikel 304 i EUF-fördraget.

41 Vi analyserade de datatabeller som vi erhöll från kommittéerna för 2019–2024 för att bedöma den övergripande efterlevnaden av obligatoriska remissyttranden i förhållande till institutionella tidsfrister. Antalet yttranden står i relation till EU:s lagstiftningsagenda. I början och slutet av lagstiftningsperioderna blir därför kommittéerna inte uppmanade att avge yttranden lika ofta som annars är fallet. Av de totalt 336 obligatoriska remisserna till EESK för den nämnda perioden avgavs 239 yttranden (71 %) före de institutionella tidsfristerna. Av de 43 obligatoriska remisserna till ReK för samma period avgavs 14 yttranden (33 %) före de institutionella tidsfristerna (*figur 4*).

Figur 4 | Efterlevnad av institutionella tidsfrister för obligatoriska remisser

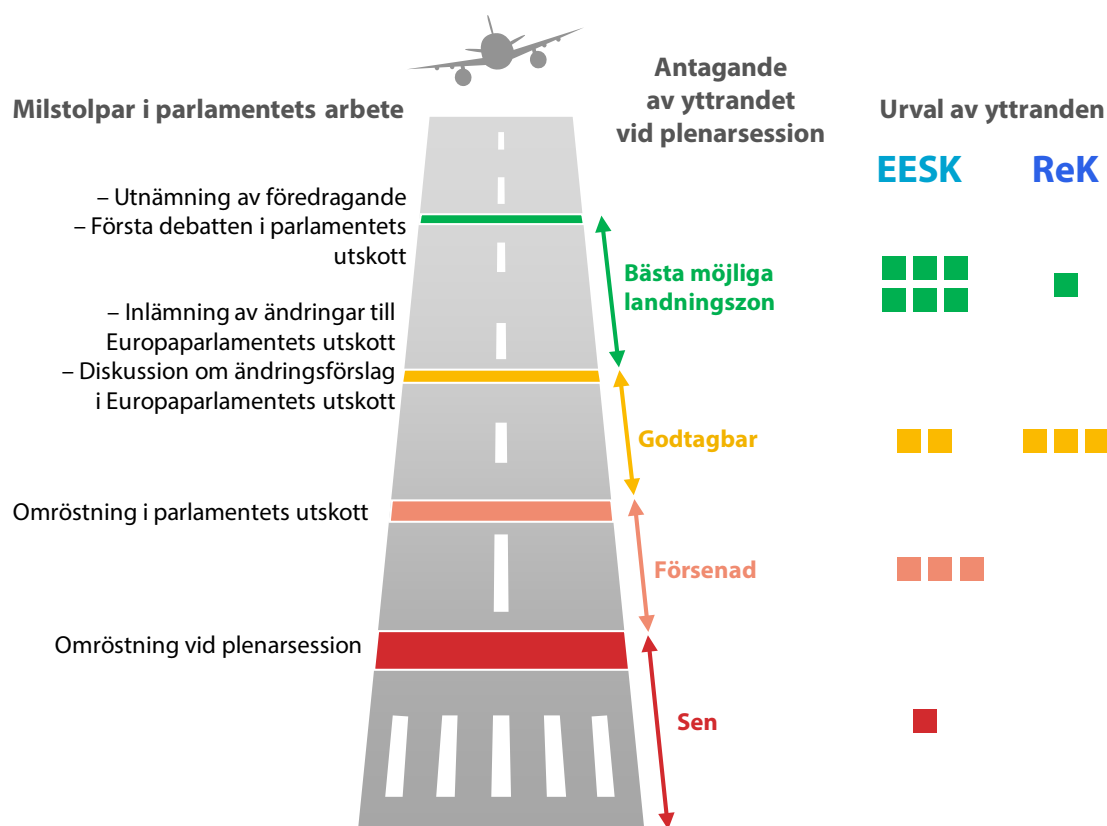

Källa: Revisionsrätten, på grundval av uppgifter från EESK och ReK.

Obligatoriska remissyttranden avges ibland så sent att Europaparlamentet inte längre kan beakta dem på ett aktivt sätt

- 42** Trots formella institutionella tidsfrister strävar båda kommittéerna efter att prioritera politiska tidsfrister – exempelvis frister för diskussioner och ändringsförslag i Europaparlamentets utskott, omröstningar i dessa utskott och, som sista tidsfrist, omröstningarna vid parlamentets plenarsessioner – för att maximera sannolikheten för att deras ståndpunkter beaktas. Om kommittéerna respekterar dessa institutionella ”landningszoner” ökar de sannolikheten för att deras yttranden blir relevanta och påverkar lagstiftningsprocessen, särskilt om de lämnas in före den första diskussionen i det berörda parlamentsutskottet.
- 43** Vi jämförde de datum då EESK:s 14 obligatoriska remissyttranden i vårt urval antogs vid EESK:s plenarsession med viktiga milstolpar i parlamentets lagstiftningsarbete. Sex av tolv remissyttranden överskred de optimala tidsfristerna (det vill säga ”landningszonerna”, såsom visas i [figur 5](#)), och för två av remisserna drogs lagstiftningen tillbaka eller hade ännu inte antagits. När det gäller ReK överskred tre av de fyra obligatoriska remissyttrandena i vårt urval de optimala tidsfristerna, men de lämnades i tid för omröstningen om ändringsförslag i det berörda utskottet i Europaparlamentet. Om parlamentet får ett yttrande efter den optimala landningszonen är risken större att det inte beaktas, vilket begränsar dess inflytande på EU:s beslutsfattande.

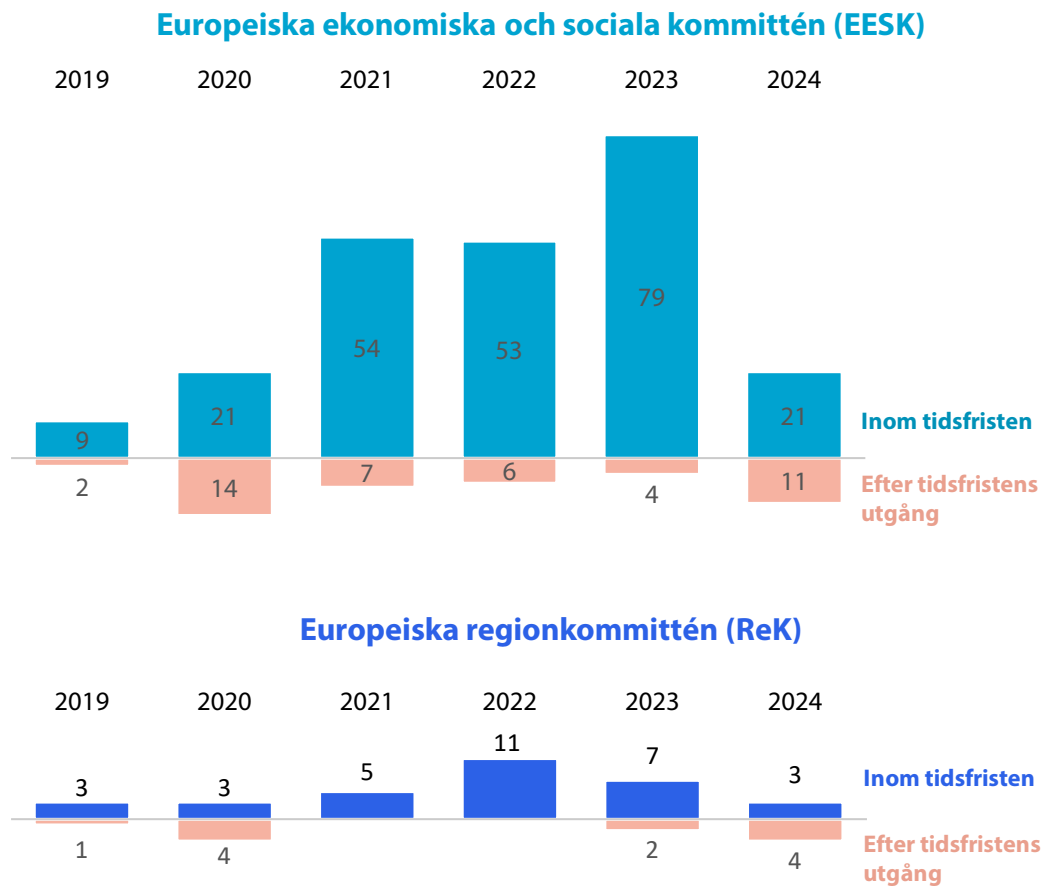
Figur 5 | Tidpunkter för utfärdande av obligatoriska remissyttranden i förhållande till milstolparna i parlamentets lagstiftningsarbete

Källa: Revisionsrätten, på grundval av urvalet från EESK och ReK.

44 Vi analyserade också de uppgifter som kommittéerna tillhandahöll för perioden 2019–2024 för att bedöma de obligatoriska remissyttrandenas övergripande efterlevnad med politiska tidsfrister. Av de totalt 336 obligatoriska remissyttrandena från EESK under denna period följde 55 särskilda parlamentariska förfaranden eller hade ännu blivit föremål för den relevanta parlamentsomröstningen och uteslöts därför från beräkningen. Av de återstående 281 remissyttrandena avgavs de flesta (237, eller 84 %) före relevant omröstning i parlamentets utskott ("optimala" och "godtagbara" landningszoner) och 44 (16 %) efter omröstningen i parlamentets utskott ("försenade" och "sena" landningszoner). Av de 43 obligatoriska remissyttranden från ReK som ingick i vårt urval lämnades 32 (74 %) in före omröstningen i parlamentets utskott, medan 11 (26 %) avgavs efter omröstning i parlamentets utskott ([figur 6](#)).

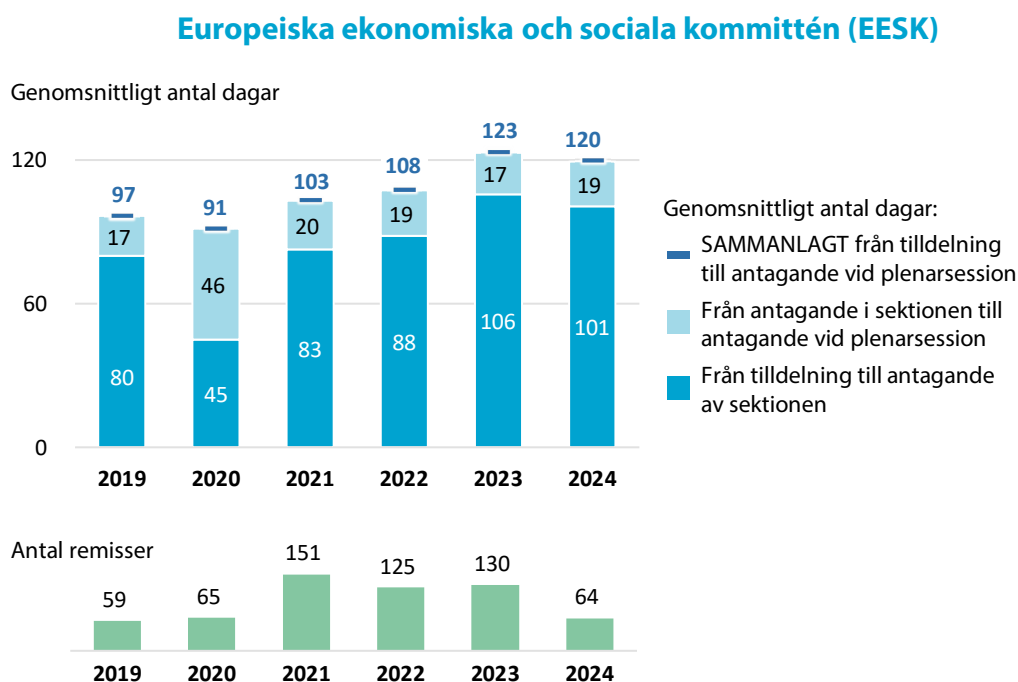
Figur 6 | Efterlevnad av politiska tidsfrister för obligatoriska remissyttranden

Källa: Revisionsrätten, på grundval av uppgifter från EESK och ReK.

- 45** Vi konstaterade att den tid det tog för EESK att anta remissyttranden ökade under granskningsperiodens lopp. Den genomsnittliga tiden från tilldelning fram till antagande vid plenarsession ökade från 97 dagar 2019 till 120 dagar 2024 (*figur 7*). Det tar tid att nå konsensus bland studiegrupperna, och EESK:s arbetsordning innehåller ingen begränsning av antalet möten för studiegrupper och sektioner. Vi noterade tidsmässiga skillnader mellan olika stadier i utarbetandet av yttrandena i 14 obligatoriska remissyttranden i vårt urval av 30 EESK-yttranden: i tre fall ägde det första studiegruppsmötet rum mer än tre månader efter tilldelningen, och i ett av dessa fall efter sex månader. Vi fann också två fall där antagandet i sektionen och antagandet vid plenarsession skedde med mer än två månaders mellanrum. Se *bilaga IV* för mer information.

Figur 7 | EESK-remisser (antal dagar från tilldelning till sektionen fram till antagande vid plenarsession)

Källa: Revisionsrätten, på grundval av uppgifter från EESK.

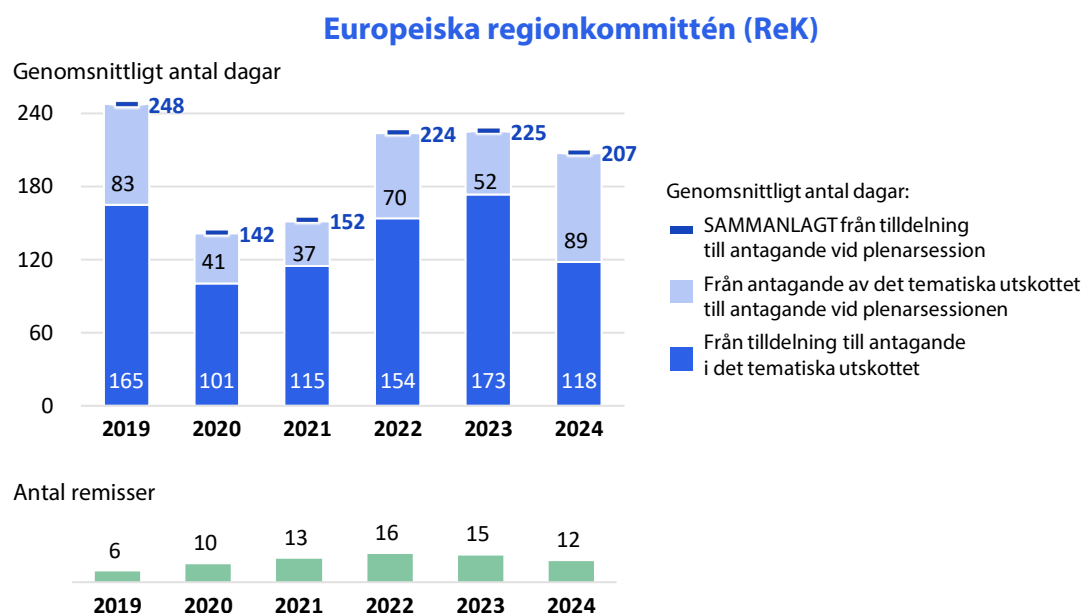
- 46** När det gäller ReK minskade tiden fram till antagande något, från 248 dagar 2019 till 207 dagar 2024. I ReK:s arbetsordning¹⁶ anges att ett yttrande ska utarbetas efter högst två möten i ReK:s utskott. Vi kontrollerade de 30 ReK-ärenden som ingick i vårt urval och konstaterade att denna regel hade följts i samtliga 24 yttranden. Regeln var inte tillämplig på de sex resolutionerna i urvalet eftersom resolutioner antas direkt vid plenarsessionen¹⁷. När det gäller ReK beror förseningarna främst på faktorer som har att göra med dess politiska kalender och formella antagningsstruktur. ReK:s plenarförsamling sammanträder endast fem eller sex gånger per år, vilket innebär att om ett yttrande inte hinner färdigställas i tid för en viss plenarsession kan det slutliga antagandet fördröjas med flera veckor eller månader.

¹⁶ ReK:s arbetsordning för 2024, regel 54.1.

¹⁷ Ibid, regel 46.

47 Tiden mellan ReK:s utskottsmöten och plenarsessionerna utgör cirka en tredjedel (31 %) av den totala tiden som läggs på remisser (*figur 8*). Bland de fyra obligatoriska remisserna som ingick i de 30 fallen i vårt urval identifierade vi ett fall där 48 dagar hade förflutit mellan ReK-utskottets antagande och plenarförsamlingens antagande, vilket motsvarar 35 % av den totala tiden från tilldelning till slutligt antagande (136 dagar). Vi noterade också att risker avseende tidsaspekterna kan uppstå tidigt i arbetsflödet. I ett fall diskuterades en remiss för första gången vid ett tematiskt utskottssammanträde 64 dagar efter tilldelningen. Se *bilaga V* för mer information.

Figur 8 | Remisser till ReK (antal dagar från tilldelning till utskottet fram till antagande vid plenarsession)

Källa: Revisionsrätten, på grundval av uppgifter från ReK.

Kommittéerna saknar en systematisk övervakning av de institutionella och politiska tidsfristerna

48 Ingen av kommittéerna har automatiserade verktyg för att på ett konsekvent och systematiskt sätt följa upp att tidsfristerna hålls, tillhandahålla information om kommande institutionella och politiska tidsfrister eller utfärda automatiska varningar vid försenade yttranden. Dessutom är det svårt att få tillgång till historiska uppgifter om kommittéernas efterlevnad av unionsinstitutionernas tidsfrister.

- 49** EESK:s arbetsflödesverktyg visar milstolparna i yttrandets livscykel (uppgifter från Agora om varje yttrande, från tilldelning till antagande vid plenarsession), information om expertmöten och studiegrupper samt relaterade dokument. Det saknas dock information om exempelvis institutionella tidsfrister för remissyttranden och om spridning. För större delen av den granskade perioden gällde att efterlevnaden av tidsfristerna övervakades individuellt av respektive sektionssekretariat. I slutet av 2024 införde EESK ett kalkylblad för att följa upp huruvida interna tidsfrister hölls genom manuell kodning av personalen.
- 50** ReK använder ett annat arbetsflödesverktyg för intern kommunikation, informationsutbyte och kunskapsöverföring mellan ReK:s ledamöter och personal. Systemet omfattar yttrandenas hela livscykel, från arbetsdokument till slutligt antagande, inklusive alla ändringsförslag och relaterade sammanträden. Det sammanställer data från interna it-verktyg (t.ex. Agora) och manuellt inmatade data som är specifika för varje yttrande. Det gör det möjligt att för varje yttrande följa dess status, uppnådda milstolpar och effekter efter antagandet, inklusive information om samråd med intressenter och externa aktiviteter. Vi noterade dock att dessa funktioner inte används systematiskt. Den främsta styrkan med det här systemet är att det centraliserar information (t.ex. om remisser, utkaststatus, ReK-utskottens arbetsbelastning). Det förbättrar övervakningen på övergripande nivå, men kräver betydande manuell inmatning och tillhandahåller inte integrerad information som kopplar samman de institutionella och politiska tidsfristerna med de interna milstolparna för utarbetande, översättning och slutligt antagande. It-miljön är fragmenterad, med flera system som körs parallellt. ReK saknar också historiska uppgifter om hållande av tidsfrister.
- 51** EU:s [budgetförordning](#) kräver att prestationsindikatorer används för att övervaka framstegen som leder fram till målen och att detta redovisas i årliga verksamhetsrapporter¹⁸. Kommittéerna använder flera indikatorer för att mäta sin prestation. EESK använder 40 verksamhets- och nyckelprestationsindikatorer¹⁹. ReK använder totalt 87 nyckelprestationsindikatorer²⁰. Ingen av kommittéerna har dock någon specifik indikator för att övervaka att yttrandena lämnas in i tid, t.ex. procentandel av yttranden som lämnas in inom de fastställda tidsfristerna.

¹⁸ [Budgetförordningen](#), artiklarna 33.2 b och 74.9.

¹⁹ [EESK:s årliga verksamhetsrapport för 2024](#).

²⁰ [ReK:s årliga verksamhetsrapport för 2024](#).

Kommittéerna rapporterar om sin informations spridning/synlighet, men med begränsad information om yttrandenas påverkan

52 Rådgivande politiska organ bör presentera sina ståndpunkter och rekommendationer i lättförståeliga format och sprida dem till en bred publik via olika mediekanaler²¹ för att göra dem lätt tillgängliga. Enligt OECD bidrar god rådgivning till att förbättra de politiska utfallen i ett bredare sammanhang, och det är viktigt att utvärdera resultat och mäta effektiviteten i tillhandahållandet av rådgivning²². Kommissionens verktygslåda för bättre lagstiftning²³ uppmuntrar dessutom till spårning av prestationer, resultat och effekter som visar huruvida politiken i fråga ”uppnår sina mål” eller inte.

53 Vi förväntar oss att kommittéerna

- anpassar sina strategier och kommunikationsverktyg för att öka yttrandenas synlighet,
- mäter yttrandenas spridning och inverkan på EU:s lagstiftningsprocess.

Kommittéerna har ett brett spektrum av verktyg för kommunikation och utåtriktad verksamhet, men de används inte på ett systematiskt sätt

54 Kommittéerna har utvecklat olika kommunikationsverktyg och informationskanaler, bland annat webbplatser, sociala medier, nyhetsbrev och onlineevenemang, vilka alla bidrar till att stärka kommittéernas digitala informations spridning. Kommittéernas närvaro på sociala medier fördubblades mellan 2019 och 2024. EESK hade 222 000 följare och ReK hade 220 000 följare på sociala medier.

²¹ OECD (2017), *Policy advisory systems*, s. 58–60.

²² Ibidem, s. 26 och 79.

²³ Verktygslåda för bättre lagstiftning 2023, verktyg nr 43.

- 55** Användningen av de olika kommunikations- och informationsverktygen är dock inte systematisk. ReK:s arbetsflödesverktyg (se punkt [50](#)) visar på stor variation i kommunikationsaktiviteten för de 30 yttranden som ingick i vårt urval. För 20 av dessa yttranden användes flera aktiviteter (pressmeddelanden, sociala medier, presskonferenser, inbjudningar till medier), medan fem yttranden enbart använde sig av sociala medier och ytterligare fem inte hade någon registrerad kommunikationsaktivitet över huvud taget (tre av dessa utgjorde resolutioner som utarbetats utan föredragande och hade få uppföljningsaktiviteter). Trots ett tydligt kommunikationsramverk och rapporteringsverktyg är den systematiska dokumentationen av den utåtriktade verksamheten fortfarande begränsad i praktiken.
- 56** För EESK var en sådan bedömning inte möjlig, eftersom deras arbetsflödessystem inte är utformat för att registrera eller spåra kommunikations- och uppföljningsaktiviteter i samband med yttranden (se punkt [49](#)). EESK har genomfört ändringar i sin kommunikationsram genom sin [kommunikationsstrategi för 2022–2027](#). Som svar på bristerna i den tidigare strategin – det vill säga fragmenterade insatser, blygsam synlighet och bristande övervakning av påverkan – infördes genom den nya strategin prioriterade projekt, såsom en omarbetning av webbplatsen, inrättande av en audiovisuell studio, en strategi för sociala medier, förbättrad uppföljning av yttranden och resultatmått.
- 57** Kommittéerna har stärkt sitt interinstitutionella samarbete med Europaparlamentet och kommissionen och gått från informella utbyten till strukturerade ramar som utformats för att öka deras bidrag till EU:s lagstiftningscykel. Se [ruta 1](#) för mer information.

Ruta 1

Interinstitutionellt samarbete med Europaparlamentet och Europeiska kommissionen

I EESK:s [samarbetsavtal med Europaparlamentet från 2024](#) klargörs förfarandena för parlamentsutskottens begäranden om förberedande yttranden, fastställs gemensamt urval av lagstiftning för efterhandsutvärdering och formaliseras regelbundna högnivåmöten mellan parlamentets och EESK:s ledning. Genom [2022 års protokoll med EU-kommissionen](#) infördes en årlig gemensam identifiering av fem frågor kopplade till kommissionens arbetsprogram som skulle vara föremål för förberedande yttranden. Genom protokollet gavs EESK dessutom möjlighet att bidra till kommissionens utvärderingar och konsekvensbedömningar.

I ReK:s [samarbetsavtal med Europaparlamentet från 2024](#) föreskrivs gemensamt fastställande av förberedande yttranden, ReK:s deltagande i parlamentsutskott och tvärpolitiska gruppmöten samt samarbete om bättre lagstiftning genom gemensamma bedömningar av EU:s lagstiftning och utgiftsprogram. [Samarbetsavtalet med kommissionen från 2024](#) stärker den politiska dialogen genom att kommissionens ordförande och kommissionsledamöterna får delta i ReK:s plenarsessioner. Genom samarbetsavtalet inrättas dessutom direkta kanaler för regionala bidrag till beslutsfattandet och det ställs krav på att kommissionens avdelningar ska tillhandahålla riktad återkoppling om ReK:s bidrag och rekommendationer till ändringar.

Ingen av kommittéerna har några liknande formella samarbetsavtal med rådet.

Källa: Revisionsrätten, på grundval av dokument från EESK och ReK.

- 58** Både EESK och ReK har utvecklat nätverk för att stärka intressenternas engagemang och riktade informationsinsatser ([figur 9](#)). EESK samarbetar med [gruppen för kontakter med organisationer det civila samhället](#) och med de nationella ekonomiska och sociala råden, och anordnar partnerskapsevenemang med det civila samhällets organisationer för att främja dialog och synlighet. Vid utarbetandet av sina yttranden har kommittén också utvecklat en strukturerad dialog för att samråda med ungdomsorganisationer ([ungdomstestet](#)) och det organiserade civila samhället i kandidatländerna. ReK engagerar lokala och regionala företrädare genom nätverk såsom [nätverket av regionala nav för bedömning av genomförandet av EU:s politik, sammanhållningsalliansen, unga folkvalda politiker och EU-nätverket för fullmäktigeledamöter](#), samt initiativ som [Europeiska veckan för regioner och städer](#).

Figur 9 | EESK:s och ReK:s nätverk och riktade informationsaktiviteter

Källa: Revisionsrätten.

59 Enligt kommittéernas kommunikationsstrategier är de viktigaste målgrupperna för kommunikations- och informationsinsatserna EU-institutionerna, det civila samhället och regionala aktörer. Kommittéerna har upprättat interinstitutionella avtal, riktade informationsaktiviteter och nätverk för att utveckla relationer och öka samarbetet med sina målgrupper. I båda kommittéerna fastställs kommunikationsprioriteringar av presidiet i enlighet med de politiska prioriteringarna. Inom ReK är det upp till föredraganden att besluta om användningen av dessa nätverk och om spridningsinitiativ för yttrandena (se även punkt [30](#)).

Kommittéerna mäter inte systematiskt i vilken utsträckning deras yttranden beaktats i den slutliga lagstiftningen

- 60** Enligt OECD måste den politiska rådgivningen vara relevant och påverka den politiska beslutsprocessen. Vi noterade att båda kommittéerna hade uppdaterat formatet för sina yttranden för att göra dem tydligare, kortare och lättare för beslutsfattarna att ta till sig.
- 61** Kommittéerna övervakar sina respektive verksamheter främst genom kvantitativa indikatorer, såsom antal antagna yttranden, omnämmanden i medier och synlighet i sociala medier, men saknar en systematisk bedömning av hur deras yttranden påverkar den slutliga lagstiftningen. EESK:s rapportering är fragmenterad och inriktad på output, med informell uppföljning och utan årliga genomslagsrapporter. ReK utarbetar årliga genomslagsrapporter, men i dessa bedöms fortfarande verksamheten snarare än vad den haft för påverkan. Trots nyligen genomförda ändringar av yttrandeformaten och pilotinitiativ för att förbättra användbarheten och spårbarheten i kommittéernas arbete har ingen av dem någon mekanism för att systematiskt spåra huruvida deras rekommendationer återspeglas i EU-lagstiftningen.
- 62** EESK:s kärnverksamhets- och nyckelprestationsindikatorer för 2024 beskriver de viktigaste politiska resultaten för varje centralt tema, men saknar kvalitativa eller mer systematiska utfallsbaserade mått. Sekretariaten för de tre grupperna och sektionerna samlar in återkoppling från institutionella intressenter, men detta arbete sker inte på ett strukturerat eller centraliserat sätt. Vidare är inte EESK:s arbetsflödesverktyg utformat för att lagra sådana uppgifter. Kommissionen lägger varje kvartal fram ett uppföljningsdokument med en sammanfattning av hur den har beaktat EESK:s yttranden eller vidtagit åtgärder med anledning av dem. EESK har offentliggjort en engångsrapport med ”[framgångshistorier](#)” som endast omfattar 11 yttranden. Kommittén har dock ännu inte fastställt någon systematisk prestationsram eller årlig genomslagsrapport, trots att en sådan behövs enligt kommunikationsstrategin för 2022–2027.

- 63** ReK, däremot, införde i sin arbetsordning från 2014²⁴ ett krav på en årlig genomslagsrapport baserad på synpunkter från EU-institutionerna och på sina egna nyckelprestationsindikatorer. ReK strävar efter att inkludera kvalitativa analyser i sina årliga genomslagsrapporter, men dessa rapporter är främst inriktade på output snarare än på systematisk analys av det lagstiftningsmässiga utfallet. Övervakningen av arbetet med varje lagstiftningsinitiativ sker inom direktoraten, men det finns ingen central uppföljning för att kontrollera i vilken utsträckning ReK:s rekommendationer har beaktats i parlamentets betänkanden, rådets slutsatser eller i den slutliga lagstiftningen. Arbetsflödesverktyget är utformat för att registrera spridningsaktiviteter, men används inte systematiskt för att spåra effekter och saknar ofta tillgång till fullständiga data.
- 64** Båda kommittéerna har uppdaterat formaten för sina yttranden för att göra dem tydligare och användarvänligare. År 2024 inledde EESK ett pilotprojekt som gör det möjligt för föredragande att föreslå specifika ändringar av lagstiftningsförslag i ett format som är identiskt med det som används av Europaparlamentet, vilket gör det enklare att beakta förslagen. ReK använder yttrandemallar för sina yttranden, och sedan 2015 innehåller dessa mallar ett avsnitt för ändringsförslag av lagstiftningskaraktär för yttranden som utgör svar på obligatoriska remisser. Under 2024 reviderade ReK sina mallar för yttranden för att göra texterna kortare och rekommendationerna tydligare. Dessa ändringar syftar till att underlätta införlivandet av kommitténs synpunkter i EU-lagstiftningen och göra det lättare att följa upp i vilken utsträckning yttrandena beaktas.
- 65** För tio obligatoriska remissyttranden från vardera kommitté använde vi AI-verktyg för att jämföra kommissionens förslag med ändringsförslagen från kommittéernas yttranden och de slutliga lagtexterna. Bland dessa identifierade vi potentiella kopplingar mellan delar i kommittéernas yttranden och den antagna lagtexten i nio av EESK:s yttranden och åtta av ReK:s yttranden. Även om denna analys i sig inte bevisar något orsakssamband mellan kommittéernas yttranden och ändringarna av lagstiftningen visar den att det är möjligt att göra en konsekvensbedömning genom en kombination av noggrann övervakning av lagstiftningsprocessen och återkoppling från intressenterna. I [ruta 2](#) ges exempel på remisser med potentiell korrelation till den slutligt antagna texten, med närmare uppgifter om yttranden på eget initiativ i [bilaga VI](#).

²⁴ Regel 59 (men i [ReK:s arbetsordning för 2024](#), regel 61).

Ruta 2

Remissyttranden som potentiellt bidrar till lagstiftningsändringar

EESK – Översyn av EU:s system med geografiska beteckningar

Den 13 juli 2022 antog EESK ett yttrande om översynen av EU:s system med geografiska beteckningar för jordbruksprodukter, livsmedel, viner och spritdrycker. Kommissionens ursprungliga lagstiftningsförslag om dessa geografiska beteckningar och kvalitetsordningar för jordbruksprodukter innebar att tre befintliga förordningar ändrades ([1308/2013](#), [2017/1001](#) och [2019/787](#)) och att en förordning upphävdes ([1151/2012](#)).

Den föreslagna lagstiftningens komplexitet gjorde att processen tog längre tid än väntat och förhandlingarna mellan Europaparlamentet, rådet och kommissionen inleddes först i juni 2023. Parlamentet och rådet nådde en överenskommelse under den fjärde förhandlingsomgången, den 24 oktober samma år. Parlamentet [antog texten den 28 februari 2024](#) och rådet antog texten den 6 mars. Den slutliga akten undertecknades den 11 april 2024.

I punkterna 1.9 och 4.19 i sitt yttrande motsatte sig EESK den definition av "anspelning" som infördes genom artikel 27.2 i förslaget. Efter detta yttrande togs den föreslagna definitionen bort i den slutliga texten till förordningen.

I punkt 4.5 i yttrandet gjordes också invändningar mot delegeringen av uppgifter till Europeiska unionens immaterialrättsmyndighet enligt artiklarna 17.5, 19.10, 23.7, 25.10, 26.6 och 46 i förslaget. Även i detta fall beaktades yttrandet: alla delegeringar av uppgifter ströks utom den delegering som ursprungligen föreskrevs i artikel 34.3 i förslaget (nu artikel 35.2 i förordningen).

ReK – EU:s cybersolidaritetsakt och digitala resiliens

Den 30 november 2023 antog ReK ett yttrande om [EU:s cybersolidaritetsakt](#).

Vid sitt plenarsammanträde den 24 april 2024 antog Europaparlamentet en [lagstiftningsresolution om ett förslag till förordning om åtgärder för att stärka solidariteten och kapaciteten i unionen för att upptäcka, förbereda sig inför och hantera cyberhot och cybersäkerhetsincidenter](#). Parlamentet antog sin ståndpunkt vid första behandlingen och överlämnade den till rådet.

Parlamentet tog hänsyn till ReK:s yttrande och underströk att lokala myndigheter är särskilt sårbara, bland annat på grund av deras begränsade resurser. I skäl 1 erkänns den ökande sammanlänkningen och de möjliga sårbarheterna, även på lokal och regional nivå²⁵.

Andra ändringar som ReK rekommenderat, såsom att tydligt hänvisa till subnationella myndigheter oavsett om de anses vara högkritiska enligt nationell lagstiftning eller inte, hade dock inte beaktats.

66 I EESK:s kommunikationsstrategi för 2022–2027 anges prestationsbedömning som ett viktigt mål, men övervakningen är fortfarande inriktad på output snarare än på utfall, och det finns ingen strukturerad ram för att utvärdera genomslaget. ReK utarbetar årliga genomslagsrapporter, men även hos denna kommitté är indikatorerna i hög grad inriktade på output (t.ex. antal möten eller omnämningen i medierna). Trots att detta erkänns som en strategisk prioritering har ingen av kommittéerna ännu infört någon systematisk mätning av genomslaget.

Denna rapport antogs av revisionsrättens avdelning V, med ledamoten Jan Gregor som ordförande, vid dess sammanträde i Luxemburg den 25 februari 2026.

För revisionsrätten

Tony Murphy
Ordförande

²⁵ Förordning (EU) 2025/38.

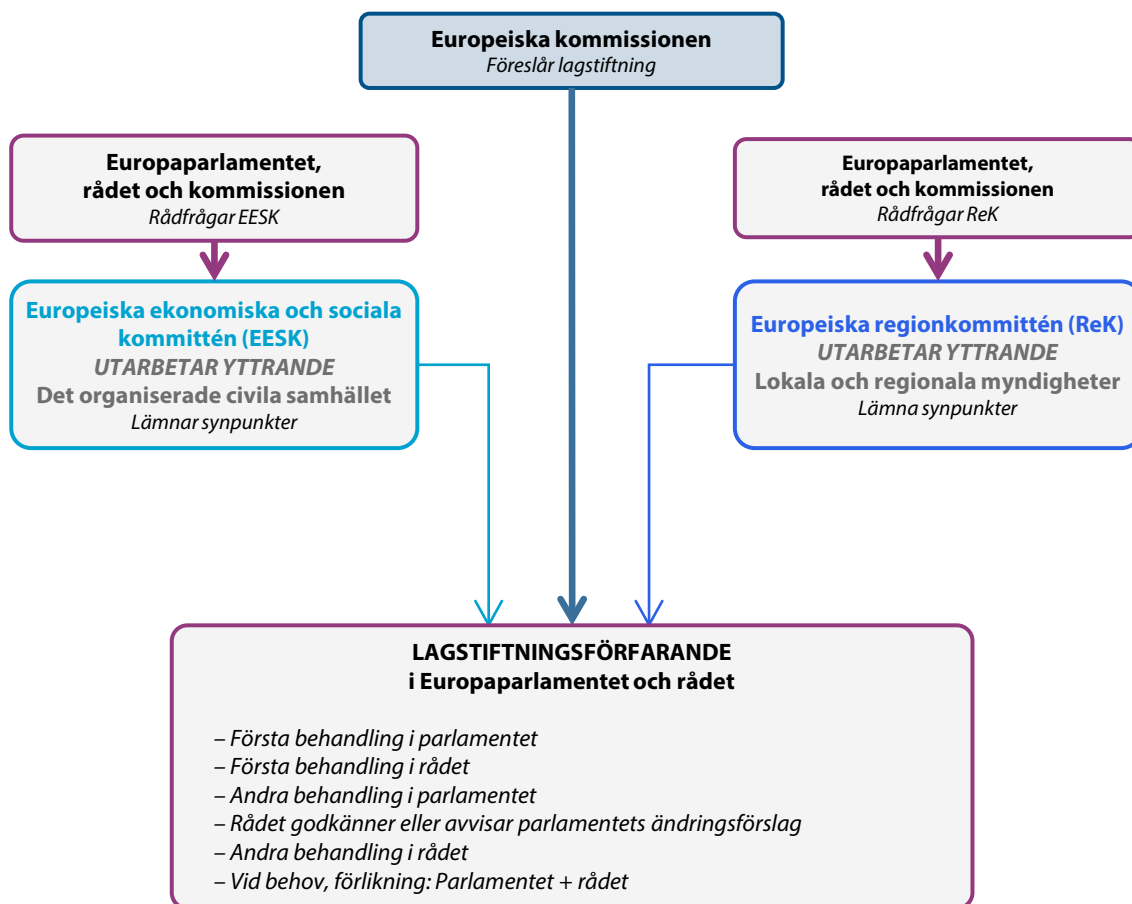
Bilagor

Bilaga I – Om revisionen

EU:s rådgivande organ – ursprung och syfte

- 01** Europeiska unionen har inrättat två rådgivande organ vars uppdrag är att förbättra olika intressenters representation i EU:s beslutsfattande, däribland regionala myndigheter, det civila samhället och ekonomiska grupper (arbetsgivare, arbetstagare och konsumenter), samt att främja dialogen dem emellan. Dessa organ har som mål att
- stärka deltagandedemokratin (genom att samråda med dem som berörs av en viss aspekt av den politiska regleringen innan beslutet fattas),
 - upprätthålla subsidiaritetsprincipen (enligt vilken EU endast vidtar åtgärder om detta är effektivare än att de vidtas på nationell, regional eller lokal nivå) och
 - se till att synpunkter från människor på lokal och regional nivå och från olika sektorer beaktas i EU:s beslutsprocesser.
- 02** De två rådgivande organen – Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) och Regionkommittén (ReK), nedan kallade ”kommittéerna” – måste rådfrågas av Europaparlamentet, rådet och kommissionen under EU-lagstiftningsförfaranden där lagstiftningen i fråga faller inom ramen för kommittéernas kompetensområden. [Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt](#) (EUF-fördraget) anger när sådana samråd krävs, men där föreskrivs också att kommittéerna kan agera på eget initiativ (artiklarna 304 och 307 i [EUF-fördraget](#)). Kommittéernas roll i EU:s beslutsprocesser är främst att ge råd i frågor som rör lagstiftning och politik till EU-institutionerna genom att avge välgrundade yttranden och rekommendationer. Dessutom bedriver de kommunikationsverksamhet för att informera allmänheten och intressenter om sitt arbete på ett lättillgängligt sätt, se [figur 1](#).

Figur 1 | De roller som EU:s rådgivande organ har i EU:s beslutsfattande

Källa: Revisionsrätten, på grundval av Europeiska kommissionen: Generaldirektoratet för kommunikation och Borchardt, K.-D., *EU-rättens ABC*.

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

- 03** EESK inrättades genom [Romfördraget](#)¹ 1957 för att ge olika ekonomiska och sociala grupper i samhället en formell rådgivande roll i utformningen av europeisk politik och lagstiftning. EESK:s uppdrag är att överbygga klyftan mellan EU-institutionerna och det organiserade civila samhället genom att främja en deltagandedemokrati.

¹ Artikel 4 och artiklarna 193–198.

04 EESK består av företrädare för tre grupper: **arbetsgivare** (näringslivet), **arbetstagare** (fackföreningar) och **olika organisationer i det civila samhället** (t.ex. organisationer som företräder icke-statliga organisationer, jordbrukare, konsumenter eller medlemmar av vissa yrkeskårer). Målet är att nå samförstånd mellan dessa grupper så att EESK:s yttranden återspeglar EU-medborgarnas ekonomiska och sociala intressen. Ledamöterna nomineras av de nationella regeringarna och utses av Europeiska unionens råd för en mandatperiod på fem år, som kan förnyas. År 2024 hade EESK 712 anställda och en budget på 165 miljoner euro, varav 72 % gick till personalkostnader och 28 % till byggnader och diverse driftsutgifter. EESK:s uppgifter, ansvarsområden och struktur beskrivs i [figur 2](#).

Figur 2 | EESK:s uppgifter, ansvarsområden och struktur

Källa: Revisionsrätten.

05 Yttrandena antas med enkel majoritet och utarbetas av sex tematiska facksektioner och det rådgivande utskottet för industriell omvandling, med hjälp av flera observatorier och tillfälliga arbetsgrupper. Dessa organ täcker olika EU-politikområden, från ekonomi, transport och sociala frågor till miljö, inre marknaden och yttre förbindelser. EESK:s ledamöter är medlemmar i ett eller flera av dessa underorgan, beroende på deras kompetensområden. De tre huvudgrupperna (arbetsgivare, arbetstagare och organisationer i det civila samhället) använder arbetsmetoden ”dynamisk kompromiss”, som bygger på samförstånd. Denna metod syftar till att anta yttranden med bredast möjliga samförstånd mellan de tre grupperna, vilka representerar alla viktiga aktörer i samhället.

Europeiska regionkommittén

- 06** ReK inrättades 1994, efter ikraftträdandet av [Maastrichtfördraget](#), och har i uppdrag att ge lokala och regionala myndigheter en formell rådgivande roll vid utformningen och genomförandet av EU:s politik. ReK:s uppgift – att bidra till EU:s politikutformning och lagstiftningsprocess genom att framföra de regionala och lokala myndigheternas synpunkter – är nära kopplad till subsidiaritetsprincipen, som är en grundpelare i EU-fördragen.
- 07** ReK företräder lokala och regionala myndigheter i hela EU och dess ledamöter utses av de nationella regeringarna för en mandatperiod på fem år. ReK är en politisk församling och dess ledamöter måste vara folkvalda politiker från regionala eller lokala myndigheter (t.ex. ordförande för regionala myndigheter, borgmästare eller ledamöter av regionala eller lokala församlingar). Under den första tiden efter ReK:s inrättande rådfrågades kommittén endast inom ett fåtal politikområden, men dess roll har utvidgats med tiden, särskilt i samband med att [Lissabonfördraget](#) trädde i kraft. Om subsidiaritetsprincipen åsidosätts genom en lagstiftningsakt ger Lissabonfördraget ReK rätt att bestrida EU-lagstiftningen i fråga vid Europeiska unionens domstol, och att försvara sina befogenheter². Fram till 2024 hade ReK aldrig utövat denna rättighet, även om den var på väg att göra det i samband med två rättsakter som till slut inte antogs. År 2024 hade kommittén 587 anställda och en budget på 122 miljoner euro, varav 72 % gick till personalkostnader och 28 % till byggnader och diverse driftsutgifter. Mer information om ReK:s uppgifter, ansvarsområden och struktur finns i [figur 3](#).

² Artikel 8 i protokoll nr 2 i [FEU-fördraget](#).

Figur 3 | ReK:s uppgifter, ansvarsområden och struktur

Europeiska regionkommittén (ReK)

Inrättande och syfte

ReK inrättades 1994, efter ikraftträdandet av Maastrichtfördraget, som ett svar på hårdare krav på regional och lokal representation i EU:s politik.

Syfte: att tillhandahålla en formell plattform för lokala och regionala myndigheter och säkerställa att de deras röster blir hörda i samband med lagstiftningsförfaranden som påverkar frågor på regional eller lokal nivå.

Utveckling över tid

Sedan kommittén inrättades 1994 har ReK:s befogenheter utökats genom efterföljande EU-fördrag, däribland Lissabonfördraget (2009), som gav kommittén befogenhet att bestrida EU-lagstiftning om den inte anses vara förenlig med subsidiaritetsprincipen. Dess rådgivande roll har utvidgats till att omfatta en rad politikområden, såsom klimatåtgärder och regional utveckling.

Struktur och funktionssätt

Ledamöter: upp till 350 ledamöter som är förtroendevalda eller politiskt ansvariga inför regionala eller lokala församlingar. Ledamöterna nomineras av medlemsstaterna och utses av Europeiska unionens råd.

Presidiet: består av en ordförande, vice ordförande, ordförande för respektive politisk grupp och andra ledamöter som samordnar ReK:s arbete.

Utskott: sex permanenta utskott grupperade efter politikområde (t.ex. miljö, utbildning, ekonomisk politik) som utarbetar yttranden och resolutioner.

Plenarförsamling: ReK:s plenarförsamling håller plenarsessioner fem till sex gånger om året för att anta yttranden, rapporter och resolutioner. Denna församling omfattar alla ledamöter och är ReK:s högsta beslutsfattande organ.

Källa: Revisionsrätten.

- 08** ReK:s ledamöter är indelade i grupper efter politisk tillhörighet. Sex tematiska utskott utför det lagstiftande arbetet, som omfattar ett brett spektrum av områden som berör lokala och regionala myndigheter. I utskotten utarbetar ReK:s ledamöter yttranden om EU:s lagstiftningsförslag och initiativ och diskuterar andra relevanta frågor. Alla större politiska grupper är representerade i tematiska utskott, och föredragandena utses på ett sätt som skapar jämvikt mellan regioner och politiska tillhörigheter. Yttrandena antas först på utskotts nivå och därefter på plenarnivå genom enkel majoritet i ett ändringsförfarande, vilket ytterligare säkerställer representativiteten som ett kollektivt yttrande.

Kommittéernas gemensamma tjänster

- 09** ReK och EESK delar administrativa tjänster och stödtjänster för översättning, logistik, it-infrastruktur, säkerhet och fastighetsförvaltning. Denna modell för delade tjänster inrättades för att skapa stordriftsfördelar och undvika dubbelarbete med tanke på att kommittéerna har en likartad verksamhet och är relativt små jämfört med många andra EU-organ. Ett formellt avtal mellan de båda kommittéerna fastställer hur de gemensamma tjänsterna ska fungera.

Kommittéernas yttranden

- 10** Kommittéerna fullgör sin rådgivande roll genom att avge yttranden. Dessa kan antingen begäras av en EU-institution eller antas av kommittéerna på eget initiativ³. I båda kommittéerna utarbetas varje yttrande av en ledamot som utses till "föredragande" och som kan ta hjälp av externa sakkunniga. Yttrandena antas vid kommittéernas plenarsessioner men går dessförinnan igenom flera godkännandefaser. För närmare uppgifter om de typer av dokument som kommittéerna utfärdar, se [figur 4](#).

Figur 4 | Resultat från kommittéerna

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK)

Remissyttranden (regel 51.1): utarbetas som svar på obligatoriska* eller icke-obligatoriska** remisser från Europeiska unionens råd, Europaparlamentet och/eller Europeiska kommissionen.

Förberedande yttranden (regel 51.2): begärs av EU-institutionerna för att samla in synpunkter från berörda parter innan lagstiftningsförslag utarbetas.

Yttranden på eget initiativ (regel 52): utgör 15–20 % av EESK:s totala produktion och behandlar nya frågor eller frågor som är av betydelse för allmänheten.

Andra yttranden, resolutioner och rapporter (reglerna 14 och 50): omfattar informations- och utvärderingsrapporter, resolutioner och ståndpunktsdokument.

Anmärkning:

*En remiss är obligatorisk om det uttryckligen anges i den rättsliga grunden (den relevanta artikeln i EUF-fördraget) att en kommitté måste rådfrågas.

**Icke-obligatoriska remisser är remisser som utfärdas utan att det uttryckligen anges i den rättsliga grunden att en kommitté måste rådfrågas.

Källa: Revisionsrätten.

Europeiska regionkommittén (ReK)

Remissyttranden (regel 41 a): obligatoriska* eller icke-obligatoriska**. "Förberedande remisser" omfattar politik som påverkar lokala och regionala myndigheter, såsom folkhälsa och transport.

Yttranden på eget initiativ baserade på dokument från Europeiska kommissionen (regel 41 b i): begärs av EU-institutionerna för att samla in synpunkter från berörda parter innan lagförslag utarbetas.

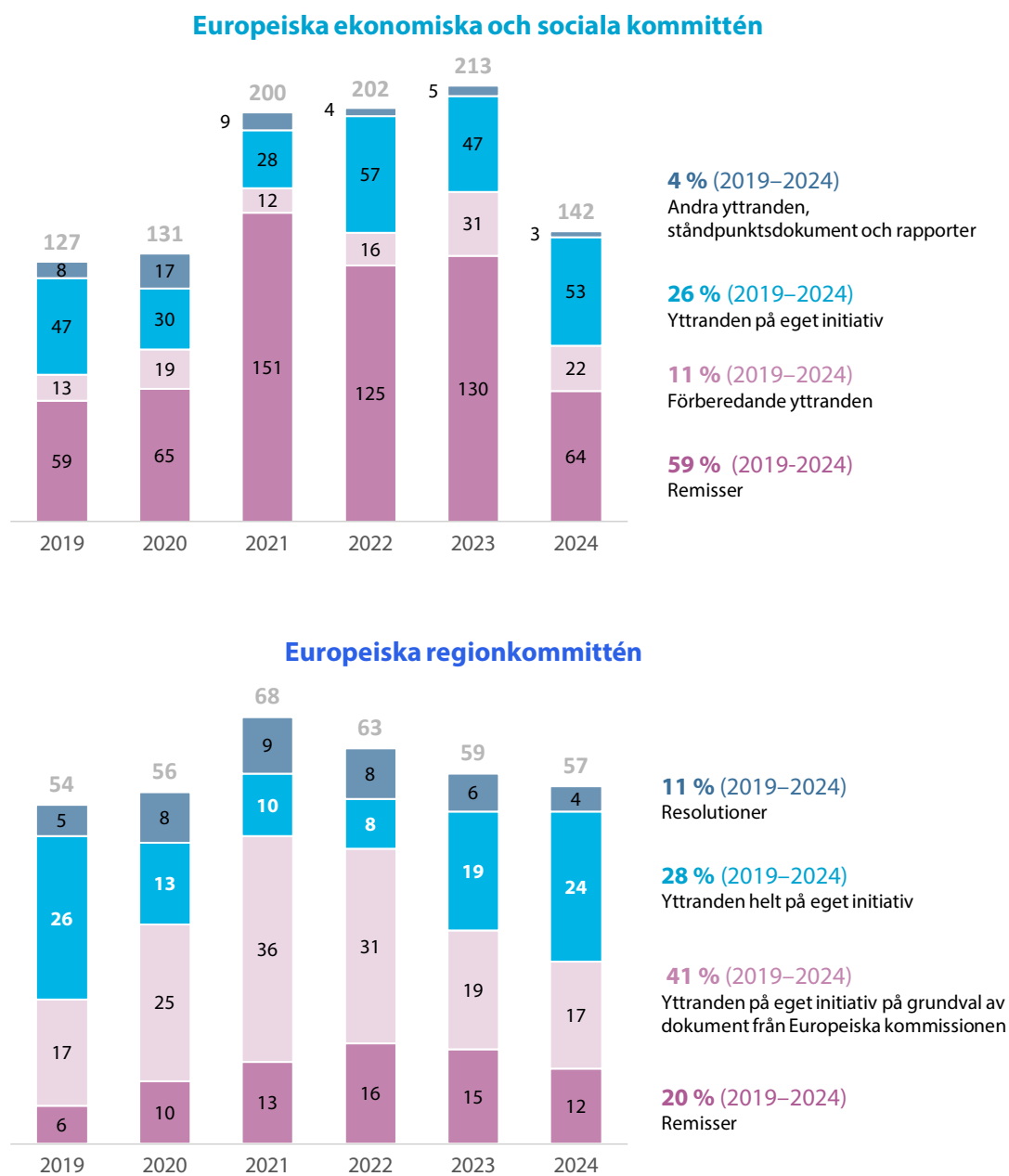
Yttranden (helt) på eget initiativ (regel 41 b ii): fokus på att stärka de regionala och lokala myndigheternas roll.

Resolutioner (regel 46): politiska uttalanden som antagits av ReK för att uttrycka dess kollektiva ståndpunkt i en fråga av politisk betydelse. Resolutioner ingår inte i lagstiftningsförfarandet och offentliggörs inte i Europeiska unionens officiella tidning.

- 11** Antalet yttranden varierar från år till år. För ReK kan det röra sig om mellan 50 och 70, och för EESK ungefär mellan 150 och 220, beroende på faktorer som lagstiftningscykeln och kommittéernas egna prioriteringar. Kommittéerna utfärdar också ett mindre antal andra dokument. Se [figur 5](#) för närmare uppgifter om de dokument som kommittéerna utfärdade mellan 2019 och 2024.

³ Artiklarna 304 och 307 i EUF-fördraget.

Figur 5 | EESK:s och ReK:s resultat, 2019–2024

Källa: Revisionsrätten, på grundval av dokument från EESK och ReK.

Revisionens omfattning och inriktning

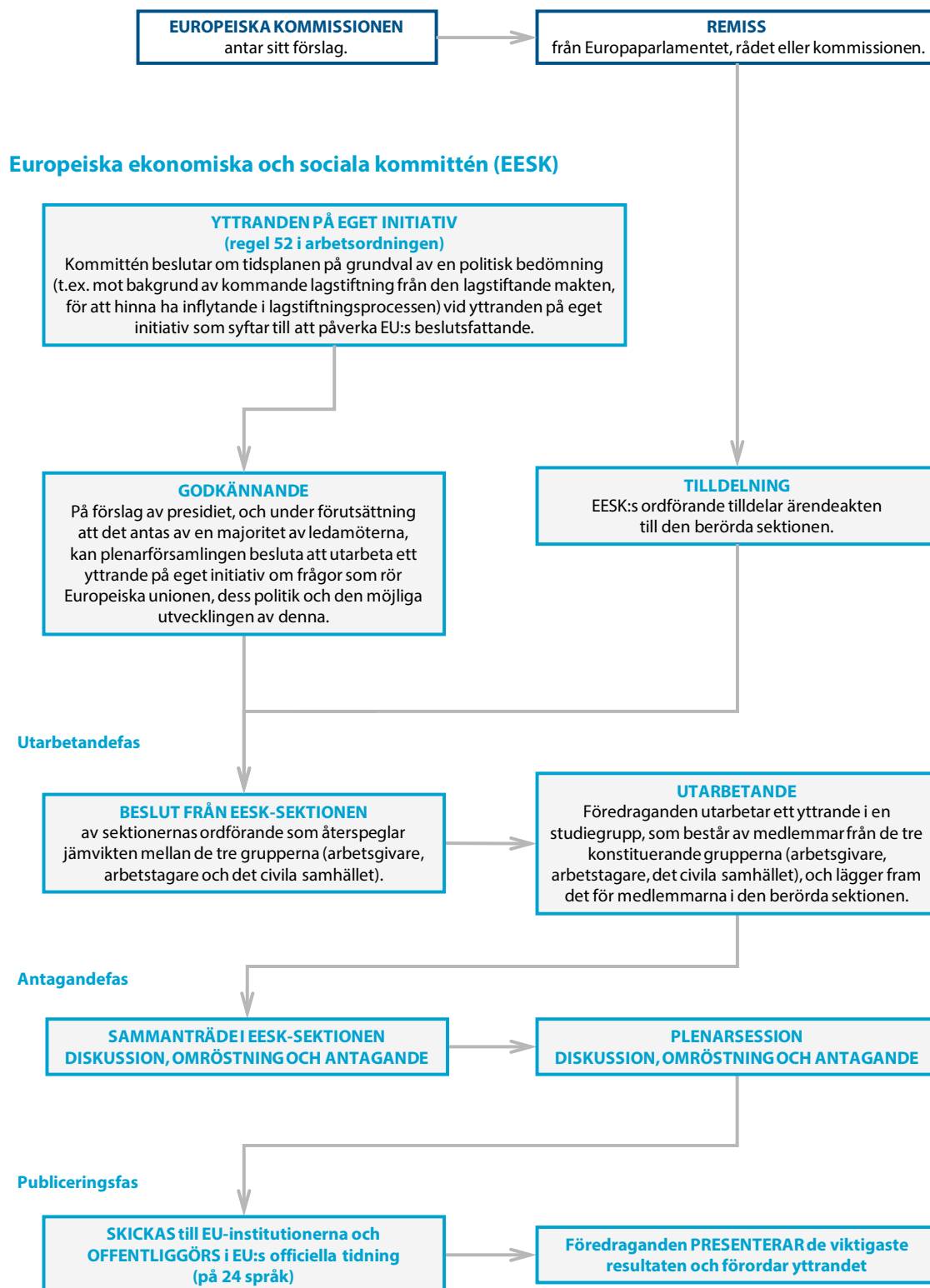
- 12** Vår [revisionsmetod](#) uppfyller de internationella revisionsstandarder som utfärdats av [Internationella organisationen för högre revisionsorgan \(Intosai\)](#). Vår revision omfattade de förfaranden som EESK och ReK tillämpade för att utarbeta yttranden mellan 2019 och 2024. Vi analyserade olika typer av yttranden och alla aspekter av deras framtagande, från kommittéernas strategiska planering till effekterna av deras arbete. Granskningen omfattade inte själva innehållet i kommittéernas yttranden. Kommitténs ledamöter ansvarar för att utarbeta yttrandena, med stöd från administrativ personal och sakkunniga ("rådgivare" med EESK:s terminologi).
- 13** Med tanke på kommittéernas unika arbetsuppgifter skulle en analys av deras kostnader i förhållande till antalet utfärdade yttranden inte vara meningsfull. Vi fokuserade därför på deras centrala uppgift, nämligen att bidra till deltagandedemokrati på EU-nivå, och vi bedömde de processer som används av de båda rådgivande organen för att stödja följande:
- Yttrandenas kvalitet och genomslag.
 - Utfärdande av yttranden inom fastställda tidsfrister, så att de beaktas i lagstiftningsprocessen.
 - Analys av hur ståndpunkterna och rekommendationerna i yttrandena beaktas av institutionerna under lagstiftningsprocessen.
- 14** Vår revisionsmetod bestod av en kombination av dokumentgranskning, dataanalys och fältarbete. Vi gjorde ett urval bestående av 30 yttranden från varje kommitté för mandatperioden 2019–2024. I urvalet ingick yttranden av olika typ samt från olika år och politikområden. [Figur 6](#) visar det revisionsarbete som utförts för att inhämta bevisunderlaget till våra iakttagelser.

Figur 6 | Utfört revisionsarbete

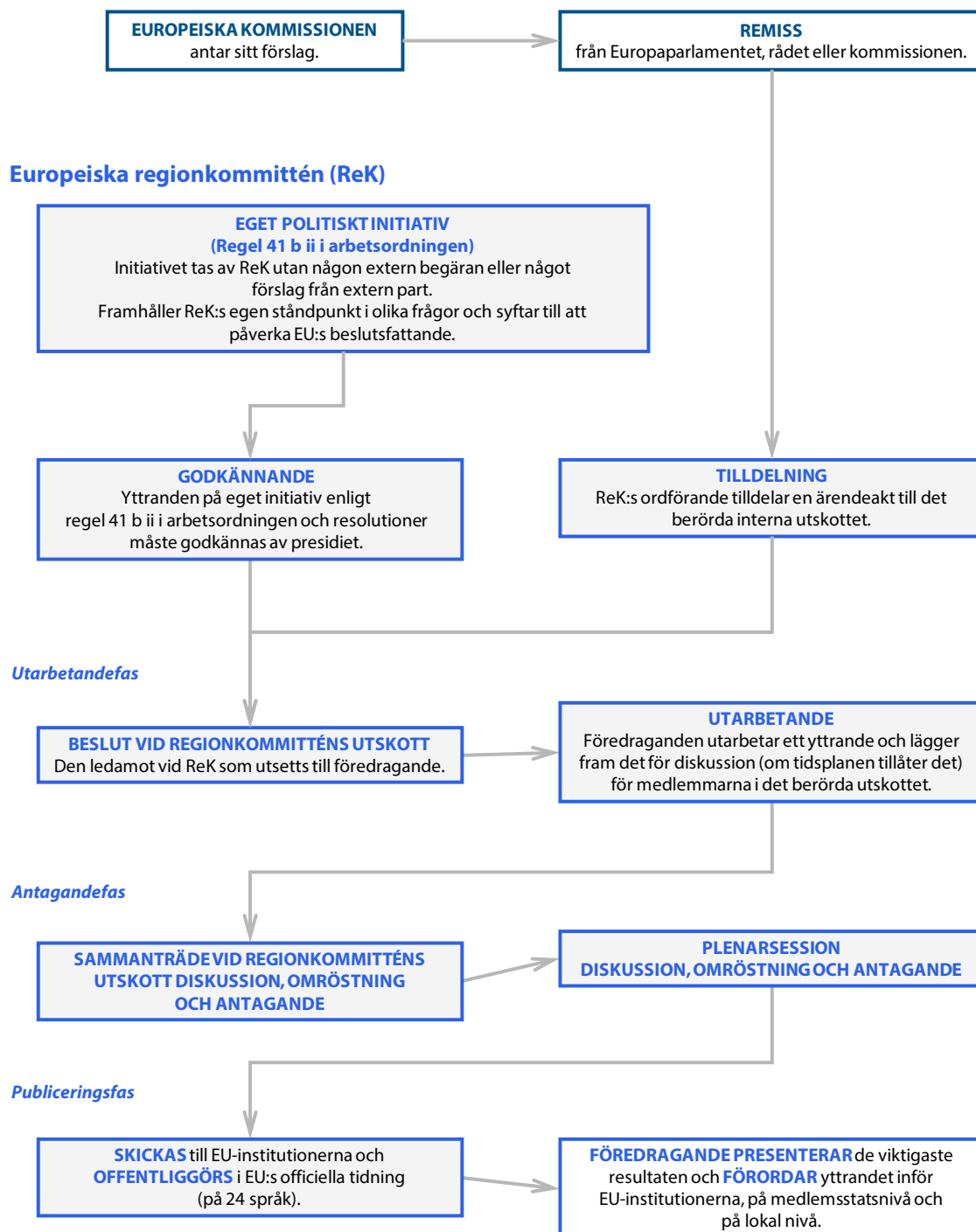
Källa: Revisionsrätten.

Bilaga II – EESK:s förfaranden för utarbetande och antagande av yttranden

Källa: Revisionsrätten, baserat på dokument från EESK.

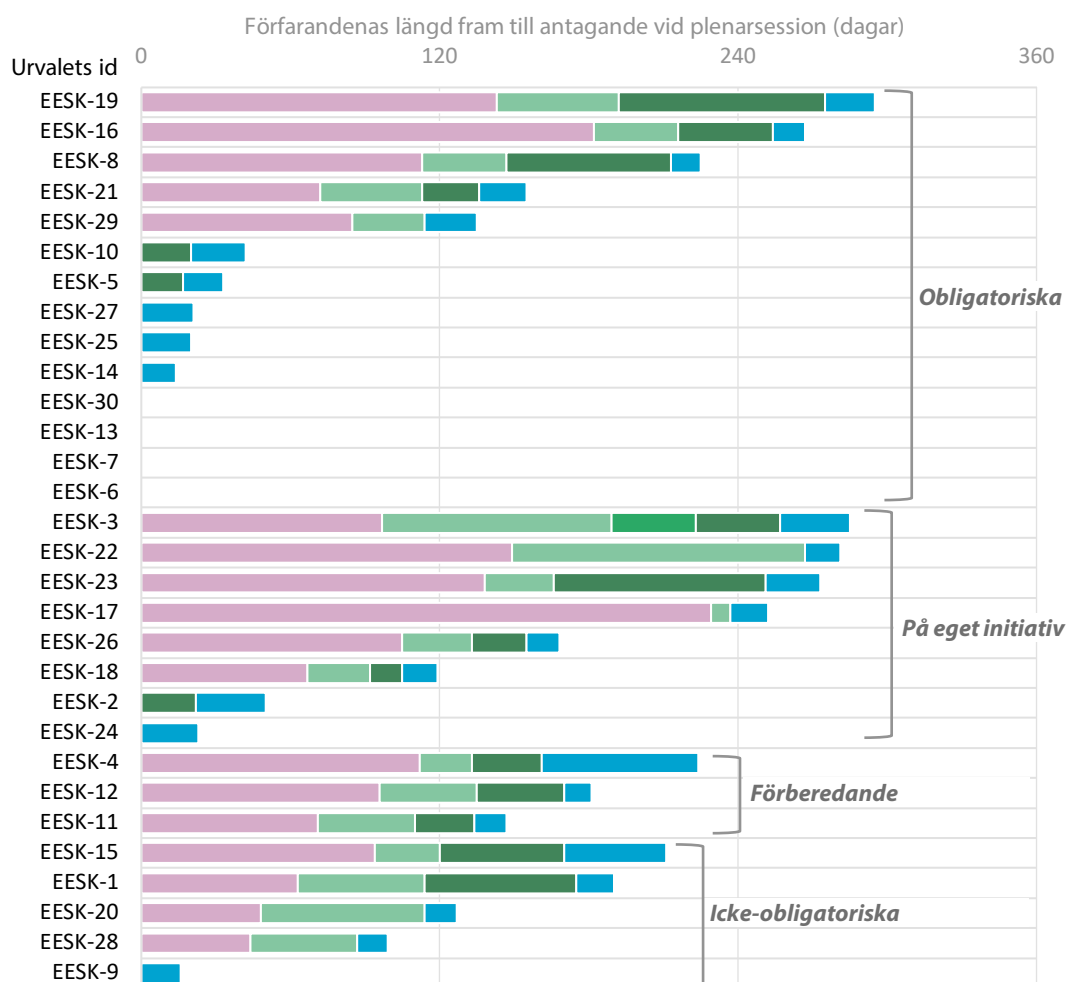
Bilaga III – ReK:s förfaranden för utarbetande och antagande av yttranden

Källa: Revisionsrätten, baserat på dokument från ReK.

Bilaga IV – Tid som förflutit fram till antagandet vid plenarsessionen, urval av yttranden

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK)

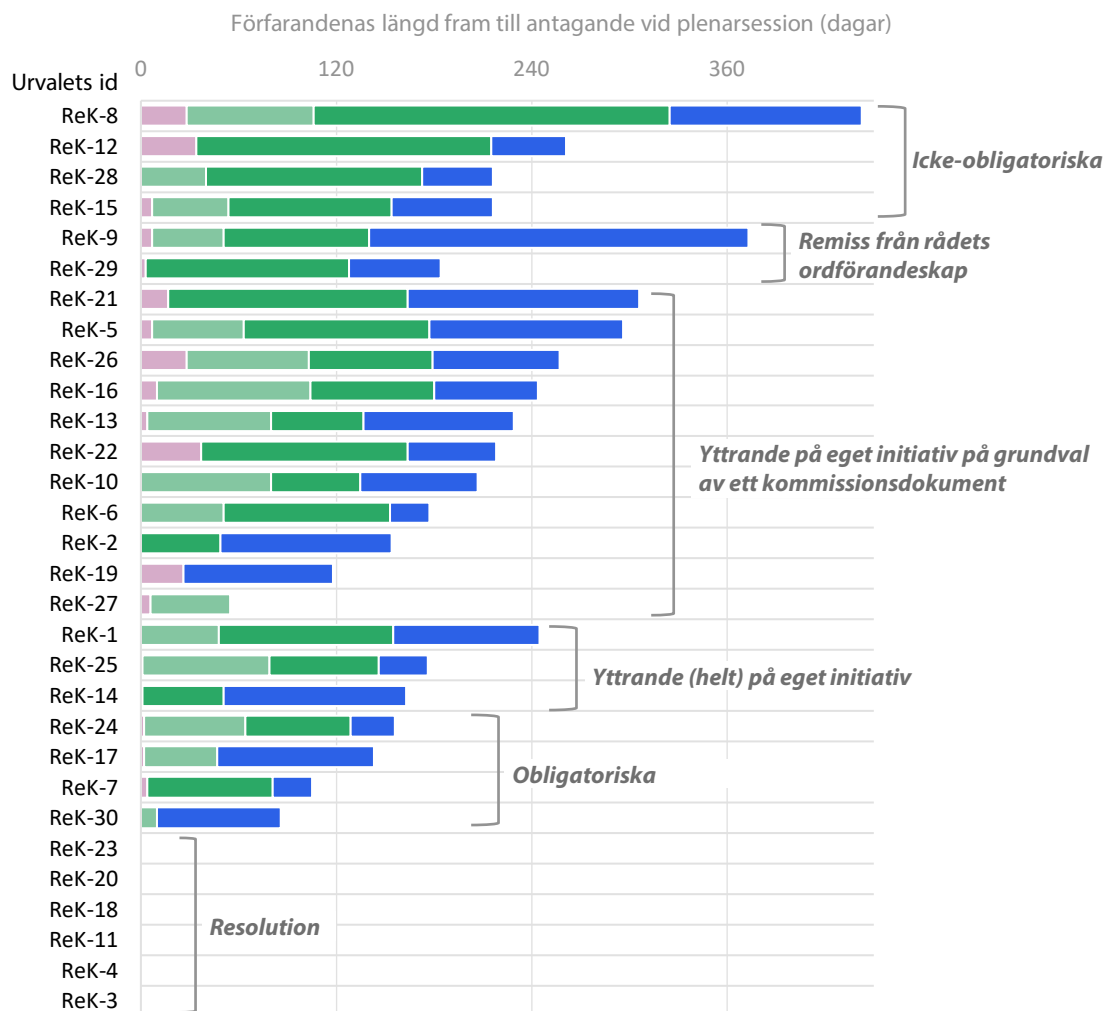
Varaktighet i dagar:

- Från tilldelning till det första mötet i studiegruppen
- Från första till andra mötet i studiegruppen
- Från andra till tredje mötet i studiegruppen
- Från sista mötet i studiegruppen till antagande i sektionen
- Från sektionens antagande till **EESK:s antagande vid plenarsession**

Källa: Revisionsrätten, på grundval av ett urval yttranden från EESK.

Bilaga V – Tid som förflutit fram till antagandet vid plenarsessionen, urval av yttranden

Europeiska regionkommittén (ReK)

Varaktighet i dagar:

- Från tilldelning till aktivering
- Från aktivering till första diskussion i ett utskott
- Från första diskussionen i ett utskott till antagandet i utskottet
- Från antagande av ReK:s utskott till **antagande vid ReK:s plenarsession**

Källa: Revisionsrätten, på grundval av ett urval yttranden från ReK.

Bilaga VI – Exempel på yttranden på eget initiativ som potentiellt har bidragit till lagändringar

Ruta 1

ReK:s yttrande om EU:s yttersta randområden

Den 10 december 2020 antog ReK ett [yttrande på eget initiativ om EU:s yttersta randområden](#).

Den 12 maj 2021 meddelade Europeiska kommissionen att den hade för avsikt att se över EU:s strategi för de yttersta randområdena i enlighet med de rekommendationer som ReK framfört i sitt yttrande. Den 4 oktober 2021 antog Europaparlamentet [ett initiativbetänkande om denna fråga](#), i vilket ReK:s yttrande beaktades.

Den 3 maj 2022 antog kommissionen sin förnyade strategi ”[Sätta människorna främst, säkra hållbar tillväxt för alla och ta tillvara potentialen i EU:s yttersta randområden](#)”. Den nya strategin betonar platsbaserade strategier och skräddarsytt stöd för de yttersta randområdena inom hela EU:s politik, samtidigt som den erkänner den nya situationen efter pandemin och understryker vikten av de yttersta randområdenas unika tillgångar, såsom biologisk mångfald, blå ekonomi och potential för förnybar energi.

Källa: Revisionsrätten, på grundval av dokument från ReK, kommissionen och Europaparlamentet.

Ruta 2

ReK:s yttranden om bostäder till överkomliga priser

Den 1 december 2017 antog ReK yttrandet ”[Mot en europeisk agenda för bostäder](#)”, där man uppmanade till åtgärder för att främja tillgången till bostäder till ett överkomligt pris och särskilt efterlyste en EU-agenda för bostäder med aktivt deltagande på lokala och regionala nivåer.

Initiativet för överkomliga bostäder lanserades i oktober 2020 som en del av Europeiska kommissionens strategi ”[renoveringsvåg](#)”, som syftade till att skapa 100 föregångsdistrikt för renovering i hela EU.

I april 2024 antog ReK ett annat yttrande, [Smarta och hållbara bostäder till överkomliga priser som ett verktyg för lokala myndigheter att ta itu med en rad utmaningar](#). I yttrandet förespråkades en gemensam, flernivåbaserad bostadsagenda för EU med flera intressenter för att samordna politik, finansiering och modeller på alla förvaltningsnivåer.

I de [politiska riktlinjerna för perioden 2024–2029](#) meddelade kommissionens ordförande Ursula von der Leyen att den nya EU-kommissionen skulle lägga fram den första europeiska planen för överkomliga bostäder någonsin, för att hjälpa till att lösa den akuta bostadskrisen som drabbar miljontals människor i EU som inte har tillgång till bostäder till ett överkomligt pris. I linje med ReK:s påverkansarbete för 2024 betonade kommissionsledamoten med ansvar för energi och bostäder behovet av en dialog på flera nivåer och med en rad aktörer, och lade fram en [EU-plan för bostäder till överkomlig kostnad](#). Planen tar upp energifattigdom och hållbara bostäder, samtidigt som den också tillkännager kommissionens avsikt att se över lämpligheten av ett bredare stödberättigande för investeringar i bostäder enligt EU:s regler för statligt stöd (”sociala bostäder” respektive ”överkomliga bostäder”). Vidare inrättade Europaparlamentet den 18 december 2024 ett särskilt utskott för bostadskrisen i Europeiska unionen, som hade ett mandat på tolv månader¹ och hade i uppdrag att föreslå lösningar för att öka tillgången till anständiga, hållbara bostäder till en överkomlig kostnad.

I maj 2025 antog ReK ytterligare ett yttrande om [städernas och regionernas roll i EU-planen för bostäder till överkomlig kostnad](#). Yttrandet är inriktat på de lokala och regionala myndigheternas roll (initiativ från deras sida och krav som bör ställas på dem) i samband med den framtida EU-planen för bostäder till överkomlig kostnad, och särskild tonvikt läggs på att en aktiv subsidiaritet på detta politikområde, där behörigheten främst bör ligga på nationell nivå och framförallt på lokal och regional nivå. Detta ledde till ett nära samarbete mellan ReK och Europaparlamentets särskilda utskott för bostadskrisen i Europeiska unionen, i synnerhet genom ReK:s deltagande i högnivåpanelen för öppnandet av det gemensamma evenemanget mellan Europeiska kommissionen och Europaparlamentet, som inledde den offentliga debatten om [ekonomiskt överkomliga bostäder – hantering av bostadskrisen i EU](#) den 25 mars 2025, och ReK:s deltagande i det särskilda utskott för bostadskrisen i Europeiska unionen den 6 maj för en diskussion med utskottets ordförande och ledamöter.

Kommissionen avser att fortsätta samarbeta med Europeiska investeringsbanksgruppen, Europas nationella utvecklingsbanker och internationella finansinstitut för att utveckla en ny [paneuropeisk investeringsplattform för hållbara bostäder till en överkomlig kostnad](#).

Ruta 3

EESK – Allmän tillgång till bostäder

EESK antog ett yttrande på eget initiativ, "[Allmän tillgång till bostäder som är anständiga, hållbara och prismässigt överkomliga på lång sikt](#)", där man förespråkar allmän tillgång till bostäder som är anständiga, hållbara och ekonomiskt överkomliga. Detta yttrande på eget initiativ diskuterades i en studiegrupp bestående av nio ledamöter i sektionen för transport, energi, infrastruktur och informationssamhället och antogs vid EESK:s plenarsession den 16 september 2020.

Det viktigaste budskapet i yttrandet var nödvändigheten i att upprätta en europeisk handlingsplan för bostäder, och efter omfattande informationsspridning och uppföljning av yttrandet antog kommissionen denna handlingsplan den 16 december 2025.

EESK anordnade högnivåkonferenser och deltog aktivt i ministermöten under flera på varandra följande EU-ordförandeskap. Dessa insatser kulminerade i en [förklaring från rådet i Liège](#), som antogs den 5 mars 2024 och gav EESK i uppdrag att anordna ett årligt EU-toppmöte om bostäder tillsammans med parlamentet, kommissionen och ReK. Detta åtagande förstärktes genom [Ursula von der Leyens tal om tillståndet i unionen 2025](#), där hon underströk EESK:s inflytande på EU:s politiska agendor.

Källa: Revisionsrätten, på grundval av dokument från EESK, kommissionen och Europaparlamentet.

Ruta 4

EESK – Efterlysning av en blå giv för EU

I oktober 2023 antog EESK ett initiativyttrande, ”Efterlysning av en blå giv för EU”, där man efterlyser ett paradigmskifte för att ta itu med vattenfrågan i all EU-politik. Efterlysningen omfattade en förklaring från ordföranden om behovet av en blå giv för EU, som baserades på nio övergripande yttranden på eget initiativ om vatten som utarbetats av flera facksektioner och samordnats av EESK:s rådgivande utskott för industriell omvandling.

I EESK:s förklaring begärdes att en kommissionsledamot skulle utses för att ansvara för vattenresiliens (åtgärd 21) och att en europeisk strategi för vattenresiliens skulle offentliggöras.

EESK hade ett nära samarbete med Europaparlamentet om detta initiativ från början; i oktober 2023 undertecknade EESK och 36 ledamöter i Europaparlamentet en gemensam skrivelse där EU:s stats- och regeringschefer uppmanades att stödja en blå giv för EU som en del av Europeiska kommissionens nya mandat. Diskussioner fördes med Europaparlamentets vattengrupp och med utskottet för miljö, klimat och livsmedelssäkerhet, vilket ledde till Europaparlamentets resolution från maj 2025 om en strategi för vattenresiliens, som innehåller direkta hänvisningar till EESK:s arbete (till exempel under punkt 19 om industripolitik).

EESK:s efterlysningar fick stor uppmärksamhet och ledde till att en kommissionsledamot med ansvar för vattenresiliens utsågs (i linje med förklaringen om en blå giv) och till att europeiska strategin för vattenresiliens offentliggjordes i juni 2025.

Källa: Revisionsrätten, på grundval av dokument från EESK, kommissionen och parlamentet.

Förkortningar

Förkortning	Definition/förklaring
EESK	Europeiska ekonomiska och sociala kommittén
EUF-fördraget	Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Icke-statlig org.	Icke-statlig organisation
OECD	Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling
ReK	Europeiska regionkommittén

Termförklaringar

Term	Definition/förklaring
Arbetsordning	Uppsättning riktlinjer eller instruktioner som reglerar hur en organisation bedriver sin verksamhet eller sina aktiviteter.
Facksektion/sektion	Term som inom EESK används för att hänvisa till sex interna organ som ansvarar för det lagstiftningsarbete som ligger till grund för yttrandena, var och en med ansvar för ett specifikt ämnesområde.
Nyckelprestationsindikator	Ett kvantifierbart mått som visar prestationen i förhållande till de viktigaste målen.
Presidiet	En grupp ledamöter vid EESK respektive vid ReK som utarbetar politiska prioriteringar och övervakar genomförandet av dessa.
Remiss	Term som används inom ramen för EESK och ReK för att beskriva en officiell begäran från en annan EU-institution om ett yttrande om ett specifikt politiskt förslag, ett lagstiftningsförslag eller annat ämne.
Resolution	Ett politiskt uttalande som uttrycker EESK:s eller ReK:s kollektiva ståndpunkt i en viktig politisk, institutionell eller social fråga.
Studiegrupp	Inom EESK är en studiegrupp ett internt organ som består av företrädare för arbetsgivare, arbetstagare och det civila samhället och som ansvarar för att utarbeta yttranden.
Utskott	Inom ReK används denna term för att hänvisa till sex interna organ som ansvarar för det lagstiftningsarbete som ligger till grund för yttranden och som var och en täcker ett brett spektrum av områden som är viktiga för lokala och regionala myndigheter.

Svar från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

<https://www.eca.europa.eu/sv/publications/sr-2026-12>

Svar från Europeiska regionkommittén

<https://www.eca.europa.eu/sv/publications/sr-2026-12>

Tidslinje

<https://www.eca.europa.eu/sv/publications/sr-2026-12>

Revisionsteamet

I våra särskilda rapporter redovisar vi resultatet av våra revisioner av EU:s politik och program eller av förvaltningsfrågor som är kopplade till specifika budgetområden. För att uppnå så stor effekt som möjligt väljer vi ut och utformar granskningsuppgifterna med hänsyn till riskerna när det gäller prestation eller regelefterlevnad, storleken på de aktuella intäkterna eller kostnaderna, framtida utveckling samt politiskt intresse och allmänintresse.

Denna effektivitetsrevision utfördes av revisionsrättens avdelning V – ”EU:s finansiering och förvaltning”, där ledamoten Jan Gregor är ordförande. Revisionsarbetet leddes av ledamoten Katarína Kaszasová med stöd av James Verity (kanslichef), Iveta Turčanová (attaché), Colm Friel (förstachef), Attila Horvay-Kovacs (uppgiftsansvarig) samt Nita Tennilä och Piotr Zych (revisorer). Jennifer Schofield gav språkligt stöd. Jesús Nieto Muñoz tillhandahöll grafiskt stöd.

Från vänster. Nita Tennilä, Iveta Turčanová, Attila Horvay-Kovacs, James Verity, Katarína Kaszasová, Piotr Zych, Colm Friel, Jennifer Schofield och Jesús Nieto Muñoz.

UPPHOVSRÄTT

© Europeiska unionen, 2026

Europeiska revisionsrättens policy för vidareutnyttjande av handlingar fastställs i [Europeiska revisionsrättens beslut nr 6-2019](#) om öppen datapolitik och vidareutnyttjande av handlingar.

Om inget annat anges (t.ex. i enskilda meddelanden om upphovsrätt) omfattas revisionsrättens innehåll som ägs av EU av den [internationella licensen Creative Commons Erkännande 4.0 Internationell \(CC BY 4.0\)](#). Det innebär att det är tillåtet att återanvända innehållet under förutsättning att ursprunget anges korrekt och att det framgår om ändringar har gjorts. Om du återanvänder revisionsrättens innehåll får du inte förvanska den ursprungliga innebörden eller det ursprungliga budskapet. Revisionsrätten ansvarar inte för eventuella konsekvenser av återanvändningen.

När enskilda privatpersoner kan identifieras i ett specifikt sammanhang, exempelvis på bilder av revisionsrättens personal, eller om verk av tredje part används, måste ytterligare tillstånd inhämtas.

Om ett sådant tillstånd beviljas upphävs och ersätts det allmänna godkännande som nämns ovan, och eventuella begränsningar av materialets användning måste tydligt anges.

För användning eller återgivning av innehåll som inte ägs av EU kan tillstånd behöva inhämtas direkt från upphovsrättsinnehavarna.

Programvara eller handlingar som omfattas av immateriella rättigheter, till exempel patent, varumärkesskydd, mönsterskydd samt upphovsrätt till logotyper eller namn, omfattas inte av revisionsrättens policy för vidareutnyttjande.

EU-institutionernas webbplatser inom domänen europa.eu innehåller länkar till webbplatser utanför den domänen. Eftersom revisionsrätten inte har någon kontroll över dem uppmanas du att ta reda på vilken integritets- och upphovsrättspolicy de tillämpar.

Omslagsfoto: © Europeiska unionen, källa: Revisionsrätten.

1. figur 5: © Flygplansikon från [stock.adobe.com](https://stock.adobe.com/lu_en/images/black-airplane-icon-collection-set-of-black-plane-silhouette-icon/614668220).
(https://stock.adobe.com/lu_en/images/black-airplane-icon-collection-set-of-black-plane-silhouette-icon/614668220).
2. Bilaga I, figurerna 2 och 3: tre blå ikoner från www.flaticon.com
3. Bilaga I, figur 4: grön ikon från www.flaticon.com
4. Bilaga I – Figur 6: © stock.adobe.com (set-ID: 1764938439 och 1764923279)

Användning av revisionsrättens logotyp

Revisionsrättens logotyp får inte användas utan revisionsrättens förhandsgodkännande.

HTML	ISBN 978-92-849-7293-7	ISSN 1977-5830	doi:10.2865/0363977	QJ-01-26-017-SV-Q
PDF	ISBN 978-92-849-7294-4	ISSN 1977-5830	doi:10.2865/5329412	QJ-01-26-017-SV-N

SÅ HÄNVISAR DU

Europeiska revisionsrätten, [särskild rapport 12/2026](#) ”EU:s rådgivande organ – Förfaranden för utarbetande av yttranden finns på plats men utmaningar återstår när det gäller mätning av genomslag och hållande av tidsfrister”, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2026.

Inom EU:s institutionella ram avger Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) och Europeiska regionkommittén (ReK) yttranden om förslag till EU-lagstiftning. EESK företräder arbetsgivare, arbetstagare och organisationer i det civila samhället, medan ReK stöder deltagandebaserad styrning genom att företräda folkvalda lokala och regionala myndigheter. Vi undersökte om dessa kommittéer utarbetar yttranden som är relevanta och av hög kvalitet, om yttrandena avges inom fastställda tidsramar och huruvida dessa kommittéer bedömer yttrandenas effekter på ett ändamålsenligt sätt. Vi konstaterade att båda kommittéerna har kvalitetsledningsförfaranden som stöder utarbetandet av yttranden, men att det förekommer brister när det gäller hur sakkunniga väljs ut. Förseningar i avgivandet av yttranden minskar ibland deras inflytande på beslutsfattandet, och övervakningssystemen lägger tonvikten på output och synlighet snarare än på att systematiskt utvärdera om yttrandena påverkar lagförslag.

Revisionsrättens särskilda rapport i enlighet med artikel 287.4 andra stycket i EUF-fördraget.

EUROPEISKA
REVISIONSRÄTTEN

Europeiska unionens
publikationsbyrå

EUROPEISKA REVISIONSRÄTTEN
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBURG

Tfn +352 4398-1

Frågor: eca.europa.eu/sv/contact
Webbplats: eca.europa.eu
Sociala medier: @EUauditors